

Kom verder!

Dit is Desiree, als vrouw en moeder in het verleden veel in aanraking geweest met hulpverlening. Net als Ricardo, Truusje en de andere gefotografeerde ervaringsdeskundigen in deze inspiratiebundel. Deze bundel omvat boordevol inzicht en inspiratie voor professionals en leidinggevendenden die werken met en voor kinderen, gezinnen en huishoudens in mogelijk onveilige situaties. Zoals Desiree. Wat vraagt het werken met en voor hen van jou als professional, of als leidinggevende? Laat je inspireren of inspireer anderen tot het handelen waarmee we kinderen, gezinnen en huishoudens zo goed mogelijk vooruit helpen!

Deze inspiratiebundel omvat zes basisprincipes voor het handelen. Klik op een van de basisprincipes en vindt hierover uitleg, inspirerende woorden van vakcollega's, vele voorbeelden, verhalen en oefeningen. En pas dit toe in jouw werkpraktijk; probeer, ervaar en leer. Meer weten over de context en totstandkoming van deze inspiratiebundel? Klik dan [hier](#).

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

“Hij kwam op de fiets met z'n broodtrommeltje naar me toe...eindelijk gewoon een mens dacht ik!”

Waarom deze inspiratiebundel

Welkom bij deze inspiratiebundel! Deze bundel is ontwikkeld voor professionals en leidinggevenden werkzaam in de kind- en gezinsbescherming (0 tot 100). De bundel is bedoeld om professionals en leidinggevenden inzicht te geven in en te inspireren over het handelen in het werken met en voor kinderen, gezinnen en huishoudens in mogelijke onveilige situaties. Het is tot stand gekomen in opdracht van het landelijk Programmteam Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Doel van het programma is het beproeven en uiteindelijk verbeteren van de hulp en bescherming aan deze kinderen, gezinnen en huishoudens.

Over het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

In sommige gezinnen of huishoudens is er veel aan de hand. Soms zo veel, dat dit tot onveiligheid of ontwikkelingsbedreiging in de thuissituatie leidt of kan leiden. De manier waarop we de hulp en bescherming van kinderen en volwassenen in (mogelijk) onveilige thuissituaties, kortweg kind- en gezinsbescherming (0-100), nu hebben geregeld, knelt.

Om te zorgen voor tijdige, passende en samenhangende hulp en bescherming in gezinnen en huishoudens die te maken hebben met een bedreiging van een gezonde en veilige thuissituatie is in opdracht van de ministeries van Justitie en Veiligheid en Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Vereniging van Nederlandse gemeenten in 2021 het programma Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming opgesteld.

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

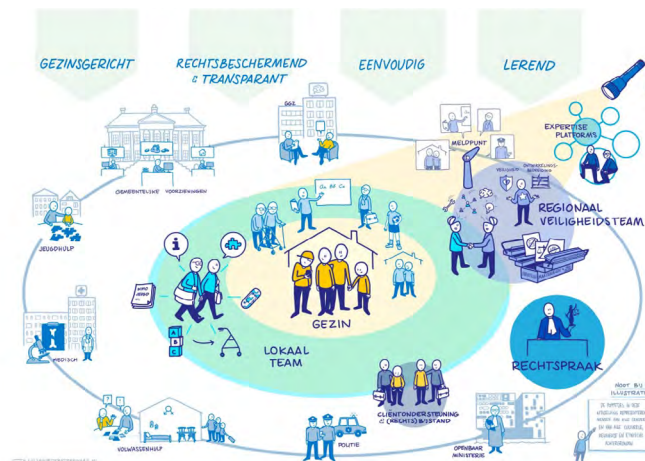
Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

In dit Toekomstscenario is op hoofdlijnen geschetst hoe de kind- en gezinsbescherming er over zo'n vijf tot tien jaar uit zou kunnen zien. Het programma heeft als doel om het Toekomstscenario te beproeven en verder uit te werken. In onderstaand plaatje is het Toekomstscenario op hoofdlijnen geschetst.

Meer weten over het toekomstscenario?

Kijk op www.voordejeugdenhetgezin.nl/toekomstscenario-kind-en-gezinsbescherming of mail naar info@toekomstkindengezin.nl

Waarom deze inspiratiebundel

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Aanleiding inspiratiebundel

Sinds 2022 zijn er 11 proeftuinen verspreid over het land waarin het Toekomstscenario wordt beproefd en verder doorontwikkeld, op diverse wijzen maar vanuit de visie zoals hierboven beschreven. Tijdens het beproeven ontstond behoefte aan meer inzicht en concretisering van het beoogde handelen; wat vraagt het werken met en voor kinderen, gezinnen en huishoudens in mogelijk onveilige situaties van professionals? Welk handelen, in houding en gedrag, is daarbij passend? Hoe ziet dit er concreet, in de praktijk, uit? En hoe kunnen leidinggevendenden hieraan bijdragen? Daarnaast ontstond het idee om dit op inspirerende wijze te brengen. Zodat professionals, en leidinggevendenden, gemotiveerd worden om het handelen te beproeven en ervaren of anderen hiertoe te inspireren. Aan adviesbureau K2 is de opdracht gegeven om het handelen inzichtelijk te maken én hiertoe te inspireren. Deze inspiratiebundel is het resultaat; op basis van bronnenonderzoek, verscheidende diepte-interviews met professionals en ervaringsdeskundigen en verdiepingssessies is opgehaald wat het beoogd handelen is, wat positief werkt en hoe dit er concreet, in de praktijk, uit ziet. Dit is op inspirerende wijze in beeld gebracht.

NB. Het handelen sluit aan op de bestaande beroepscode en -richtlijnen, het is niet bedoeld als vervanging of aanvulling maar ter verduidelijking en inspiratie.

Naast dit inspiratiedocument wordt er in het programma Toekomstscenariosamen met partners en de praktijk gewerkt aan een Handelingskader. Meer informatie hierover vind je op www.voordejeugdenhetgezin.nl/toekomstscenario-kind-en-gezinsbescherming.

Voor wie?

De inspiratiebundel is hoofdzakelijk bedoeld voor professionals die werken met kinderen, gezinnen en huishoudens in mogelijk onveilige situaties. Het maakt daarbij niet uit of je nieuw bent in dit werkveld of al heel lang meeloopt. Ook voor leidinggevendenden bevat het document veel ideeën voor bijvoorbeeld gesprekken met het team, professionals en de inrichting van structuur en cultuur. Mooi meegenomen als we ook beleidsmakers en bestuurders inspireren, maar dat is niet voor wie we dit gemaakt hebben. Daarop is andere en vervolginzet nodig.

Deze bundel is met en voor de praktijk gemaakt en door de praktijk te gebruiken. Dus werk je met kinderen, gezinnen en huishoudens in mogelijk onveilige situaties of stuur je een team aan die dit doet; pak deze bundel er dan bij en laat je inspireren. Benut het als verrijking voor je expertise en vakbekwaamheid. Haal eruit wat voor jou helpend en stimulerend is of inspireer anderen ermee!

Gebruikswijzer

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

De opbouw van deze bundel

De inspiratiebundel is ingedeeld in zes basisprincipes die essentieel blijken voor het handelen. Ieder basisprincipe bevat informatie over specifiek handelen (houding en gedrag) dat helpend is in het werken met kinderen, gezinnen en huishoudens. Per basisprincipe vind je de volgende inhoud:

- Uitleg over het basisprincipe en uit welke kernelementen dit principe bestaat.
- Verhalen van professionals, leidinggevenden en ervaringsdeskundigen over het toepassen van de basisprincipes in de praktijk.
- Een collega aan het woord met inspirerende woorden over wat er nodig is in het werken met.
- Toepasbare oefeningen om het basisprincipe in de praktijk te brengen.
- Achtergrondinformatie, een overzicht van literatuur, podcasts en artikelen, voor wie wil verdiepen.
- Input over wat je als leidinggevende kan doen om jouw team en professionals te ondersteunen en stimuleren in het werken vanuit de basisprincipes.

Hoe te lezen?

Het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming richt zich op 0 tot 100, hiermee worden ook huishoudens zonder kinderen bedoeld. Daar waar in de bundel 'gezin' staat bedoelen we ook die huishoudens.

Hoe te gebruiken?

Deze inspiratiebundel is zo ingericht dat het niet van voor naar achter gelezen hoeft te worden. Laat je dus niet afschrikken door de 87 pagina's; deze hoef je niet van a tot z door te nemen, integendeel! Het is een interactieve bundel waarvan de verschillende onderdelen los gelezen kunnen worden met opties om door te klikken. Het is juist de bedoeling om er 'doorheen te struinen'. Klik op dat wat je interesse wekt, blijf hangen bij datgene wat je inspireert en klik verder als een onderdeel je minder boeit of al bekend is. Je kunt altijd gemakkelijk en snel terug naar de homepage of een basisprincipe.

Pak de bundel erbij als je een concrete oefening wil doen, je in de trein zit en tijd hebt om korte voorbeelden en verhalen te lezen, luisteren of zien of wanneer je bijvoorbeeld (nieuwe) collega's wilt 'inwerken'. Je kunt de bundel erbij pakken en gericht zoeken of er lekker in verdwalen. Kortom, gebruik de bundel op een manier die bij je behoefte past.

Veel inspiratieplezier!

Gezinsgericht

Gezinsgericht werken gaat over het gezin/ huishouden en netwerk centraal stellen. Maar wat is daarin nu essentieel en vooral: hoe doe je dat? Kom binnen bij Carolien en laat je inspireren tot gezinsgericht werken door collega's, verhalen, oefeningen en achtergrondinformatie.

[Klik hier voor inspiratie](#)

“Er werd zo gekeken naar wat mijn diagnose was dat er niet gekeken werd naar wat mijn dochter nodig had.”

Gezinsgericht

Klik op een van onderstaande iconen om je verder te verdiepen

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

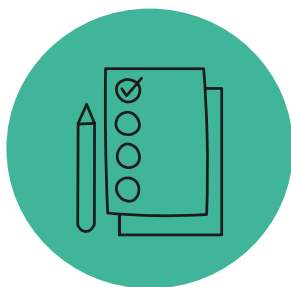
Toelichting
meer over dit
basisprincipe

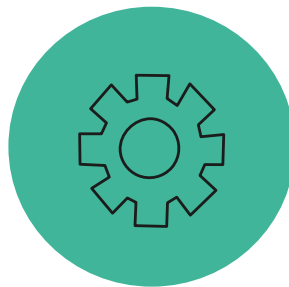
Sprekende verhalen
lees, luister en kijk naar
illustrerende verhalen

**Professional aan
het woord**
wat vakcollega's
hierover zeggen

Oefenen
zelf aan de slag

Leidinggevend
suggesties voor teamleiders,
beleid en bestuur

Achtergrond informatie
onderzoeken en studies

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Dit basisprincipe gaat erover dat je als professional onvoorwaardelijk gezinsgericht werkt. Dit betekent dat je het gezin/huishouden, en de mensen daarachter, centraal zet, hen helpt om weer in beweging te komen en hen als eigenaar van hun eigen situatie blijft zien. Bij het in kaart brengen van de situatie hanteer je onvoorwaardelijk een brede blik en neem je alle gezinsleden en hun zorgen, gevoelens, behoeften etc. mee. Je kijkt naar wat voor hen belangrijk is, wat hun ervaringen zijn en hun beleving van de situatie. Dat is je uitgangspunt van werken. Het netwerk en de omgeving betrek je er automatisch bij. Als je iets voor het gezin doet of inzet, dan laat je het gezin zien dat dit nodig is om beweging te genereren en nieuwe deuren te openen.

Bij gezinsgericht werken staan de volgende elementen centraal:

Kernelement 1: Breed kijken en handelen

Waaruit bestaat het handelen van professionals:

- Brede blik op en analyse van alle gezinsleden, netwerk en leefomgeving; breed spreken en in kaart brengen.
- Ook kijken naar de context en verleden van het gezin; wat hebben ze meegemaakt, wat is er gedaan met welk resultaat, wat zijn hun ervaringen in de loop der tijd, wat heeft bijgedragen aan de situatie zoals die nu is, zowel negatief als positief etc.
- Breed handelen, niet alleen acteren voor 1 gezinslid of binnen 1 domein (bijv. jeugdhulp), maar ook aandacht en zorg voor de andere

gezinsleden en op andere domeinen acties uitzetten (woningbouw, financiën etc.). Je schakelt daarvoor ook kennis en kunde van anderen in en kijkt naar onderliggende problemen en patronen. Je pakt datgene (als eerste) aan wat helpend kan zijn voor het gehele gezin.

Kernelement 2: Naast het gezin/netwerk staan en met hen samenwerken

Waaruit bestaat het beoogd vakmanschap van professionals:

- Je staat naast het gezin door hen als de experts te zien van hun eigen situatie maar ook van hun oplossingen, je werkt intensief met hen samen, kent hun wensen/verwachtingen en komt samen tot stappen die vooruit helpen.
- Je weet het netwerk te mobiliseren en werkt hiermee samen.
- Je bent voor iedereen en tegen niemand; je weet wat de verschillende belangen zijn van zowel individuele gezinsleden, het gezin als geheel als andere betrokkenen en kan met hen tot gezamenlijke stappen komen. Je kunt hierbij tegenstrijdige belangen goed afwegen.
- Je werkt vanuit de mindset van groei en kijkt naar wat mogelijk is en bij kan dragen aan het herstel van gezin(sleden).

Kernelement 3: Durven af te wijken om te doen wat nodig is

Waaruit bestaat het beoogd vakmanschap van professionals:

- Je handelt beredeneerd buiten de kaders/regels als dat nodig is.
- Je doet dit weloverwogen, met een helder (lange termijn) doel voor ogen en met duidelijke redenen.

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 1: breed kijken en handelen

Dit gaat het hele gezin helpen

Dit verhaal gaat over een professional die betrokken is bij een gezin waarbij het maar niet lukt om de veiligheidsafspraken waar te maken. Dit is zorgelijk, het gezin vervalt telkens in ruzies en spanningen voor zowel ouders als kind. Na veel gesprekken en geduld blijkt toch dat er een probleem bij moeder onderliggend is aan de situatie thuis. Daardoor kan hulp voor moeder starten dat positief bijdraagt aan de sfeer thuis.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- De professional gaat niet alleen met de hulpvraag van vader aan de slag, maar betreft alle gezinsleden en brengt de situatie breed in kaart.
- Door ook met moeder en zoon aan de slag te gaan, werkt dit positief door op de stabiliteit van het gezin.

Een professional vertelt:

Scan de QR om naar het verhaal te luisteren of klik [hier!](#)

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 1: breed kijken en handelen

Dat zit dan echt in de weg

Dit verhaal gaat over een professional die betrokken is bij een gezin waarbij het maar niet lukt om de veiligheidsafspraken waar te maken. Dit is zorgelijk, het gezin vervalt telkens weer in ruzies en onveiligheid voor zowel ouders als kind. Na veel gesprekken en geduld blijkt toch dat er een probleem bij moeder onderliggend is aan de situatie thuis. Daardoor kan hulp voor moeder starten dat positief bijdraagt aan de sfeer thuis.

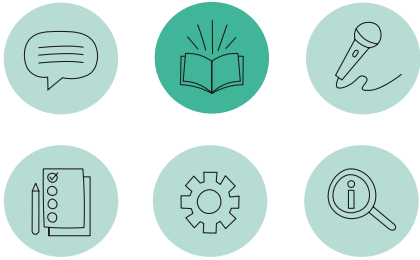
Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- De professional betreft het hele gezin/netwerk, en investeert veel tijd in gesprekken met alle gezinsleden zodat zij een goed en breed beeld heeft van de problematiek.
- Hulp aan moeder zorgt voor meer rust en stabiliteit in het gezin, waardoor de veiligheidsafspraken wel haalbaar zijn.

Een professional vertelt:

“Wij waren eigenlijk continu veiligheidsafspraken aan het maken omdat er zoveel ruzies waren. Thuis onderling tussen vader en zoon, maar ook moeder en zoon en ook met elkaar tussen ouders. Nou zijn we daar continu afspraken op gaan maken. En soms lukte het dan goed en dan waren er ineens weer toch weken dat het weer echt flink mis was gegaan. Hoe komt het nou dat wij niet, dat het niet lukt om elke week die 6 of die 7 te halen? Waar zit m dat nou in? Daar hebben we best lang gesprekken over moeten voeren, wel een aantal weken, totdat moeder eigenlijk pas een soort van durfde toe te geven; ja, ik denk eigenlijk dat ik wel weet wat er hier misgaat, want ik merk dat ik weer terugval in mijn alcoholgebruik. Daar zit dan echt het probleem, hè? Om een voldoende te krijgen. Dat zit dan echt in de weg en daar hebben we dan wel heel open gesprekken over gehad. Het heeft nog wel weken geduurd voordat moeder daadwerkelijk hulp heeft gevraagd. Maar het begrijpen van, oké ja, het hele gezin is belangrijk hierin. Dat is wel erg belangrijk. Ja, de kijk richting ouders is gewoon erg waardevol ook.”

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 2: naast het gezin/netwerk staan en met hen samenwerken

Alles is om deze moeder heen gebouwd

Deze professional vertelt hoe zij een goede vriendin van moeder bij alle gesprekken aanwezig laat zijn. Moeder ervaart daardoor minder spanning voor de gesprekken en de vriendin kan moeder opvangen wanneer nodig met precies dezelfde informatie.

Wanneer het niet goed gaat met moeder kan de vriendin haar weer versterken, waardoor verergering of nieuwe problemen voorkomen worden.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- De professional betreft een vriendin van moeder heel intensief door haar aanwezig te laten zijn bij alle gesprekken
- De professional maakt ook afspraken met de vriendin over wanneer en hoe zij er voor moeder kan zijn op moeilijke momenten

Een professional vertelt:

“Zij had ook een hele goede vriendin, die heb ik er ook bij ingezet. Die vriendin was heel veel bij moeder, moeder had voor de rest heel weinig netwerk. Maar die vriendin, die was bij alle overleggen. Bij alle gesprekken die ik met moeder had was ze er eigenlijk bij. Dus ik heb er ook voor gezorgd dat die vriendin die zo belangrijk was voor moeder, dat die ook overal bij was, bij alle stappen. Bij alle besluiten die genomen werden, zodat moeder daar ook altijd op kon terugvallen. Als ik een moeilijk gesprek had zorgden we dat de hulpverlening buiten al klaarstond, zodat die na mij naar binnen konden om moeder op te vangen, om met moeder door te spreken wat ze nu besproken had. In hoeverre begrijp je het, wat heb je nodig? Dus alles is om deze moeder heen gebouwd.”

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 2: naast het gezin/netwerk staan en met hen samenwerken

Daar krijgen veel mensen stress van

Dit verhaal gaat over goed aansluiten bij de behoefte van in dit geval een moeder, ook als dat minder efficiënt of handig is voor de hulpverlener. In dit geval gaat het over stress die moeder ervaart als er buiten haar om overleg wordt gevoerd omdat dit handig uitkomt. Ondanks de goede bedoelingen gaat dit voorbij aan de behoefte van de ouder.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

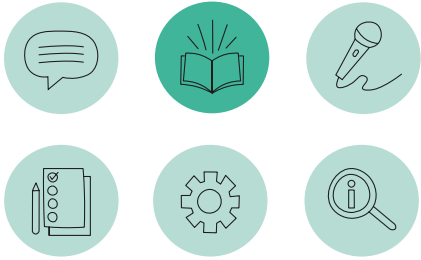
- Deze professional stelt de behoefte/wens van het gezin, in dit geval moeder, centraal. Deze zijn leidend voor de acties en afspraken die gemaakt worden.
- Deze professional denkt continu na over, en bespreekt dit met moeder, welke acties en afspraken de behoefte/wens van moeder respecteren.

Een professional vertelt:

Scan de QR om naar het verhaal te luisteren of klik [hier!](#)

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 3: durven af te wijken en te doen wat nodig is

Niet meer mogen bemoeien met de casus

Deze professional vertelt dat hij iets deed wat eigenlijk niet meer tot zijn taak behoorde. Hij was betrokken bij een gezin dat vanwege gebeurtenissen onder een ander werkgebied valt, maar waarbij de zaken nog niet op orde zijn voor de kinderen. Omwille van de kinderen doet hij wat nodig is: zorgen dat de kinderen een stabiel plekje behouden. Ook als dit eigenlijk niet 'zijn taak' is.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- De professional laat zich niet beperken door kaders, maar kijkt naar wat het gezin, en in dit geval de kinderen, nodig hebben voor een stabiel plekje op de lange termijn
- De professional durft zodoende weloverwogen af te wijken van een regel

Een professional vertelt:

“Ik heb bijvoorbeeld een vader en een moeder gehad die hier in de wijk woonden, maar uiteindelijk het huis uitgezet waren door één van hun ouders, ik dacht door de moeder van moeder.

Die vader en moeder verdwenen uiteindelijk in de dak- en thuislozenopvang en die kinderen werden opgevangen door een oma in een andere wijk. Ik zou me dus eigenlijk niet meer mogen bemoeien met die casus. Pleegzorg zou dat uiteindelijk oppakken. Maar goed, die dame van pleegzorg had een aantal dingen nog niet geregeld, maar die oma had de kinderen wel al thuis. Maar ze had geen vergoeding voor pleegzorg, ook de kinderbijslag niet. Want dat had de moeder natuurlijk al lang opgemaakt. En er was nog een andere oma betrokken die eigenlijk ook wel contact met de kleinkinderen wilde... Nou dus er was een hoop niet geregeld. In principe had ik kunnen zeggen: joh, ik ben er mee klaar. Maar ja, de dame van pleegzorg ging ook nog twee weken op vakantie. Dus ik heb dat twee weken gewoon opgepakt en gezorgd dat die oma de financiële middelen kreeg om voor de kinderen te zorgen en dat de kinderen keurig netjes naar school gingen. En dat met de andere oma ook het contact hersteld werd. Ook op een manier dat we zeker wisten dat vader en moeder niet op dat adres aanwezig waren, want dat was ook niet veilig. Maar dan denk ik: Ja gezinsgericht nee... systeemgericht. En niet denkend van: nou die woont nu niet bij mij in de wijk, dus dat moet een ander doen.”

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Kernelement 3: durven af te wijken en te doen wat nodig is

Ik moet dit gewoon vanuit mijn professie doen

Deze professional betreft zijn leidinggevende bij zijn keuzes als deze 'buiten de regels om gaan'. Niet om toestemming te vragen, maar zodat het een breed gedragen weloverwogen beslissing is.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- De professional maakt een weloverwogen en onderbouwde keuze om 'buiten de regel/kader' om te handelen en bespreekt dit
- Hij heeft daarom geen toestemming nodig, maar betreft zijn leidinggevende hier wel bij.

Een professional vertelt:

Scan de QR om naar het verhaal te luisteren of klik [hier!](#)

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Naam:
Sabine Vermeire

Beroep/vakgebied:
Residentiële jeugdzorg,
systemisch en narratief
psychotherapeut.

Beroep/vakgebied:

Jarenlang was ik werkzaam in de residentiële jeugdzorg, van gezinsbegeleider tot teamcoördinator. Ik heb daar mijn hart enigszins verloren aan deze doelgroep. Maar intussen werk ik reeds 20 jaar als systemisch en narratief psychotherapeut, opleider en supervisor aan de Interactie-academie. Onze hoofdfocus is in al deze terreinen 'Goede hulpverleningspraktijken ontwikkelen'. Wekelijks spreek ik kinderen, jongeren en gezinnen in zorgwekkende contexten (geweld, trauma, hechtingsproblemen, psychische kwetsbaarheid...) en dit vaak binnen samenwerkingsverbanden met pleegzorg en met ambulante of residentiële jeugdzorgvoorzieningen. We werken ook geregeld systemische (vernieuwings)projecten uit met deze netwerkpartners. Daarnaast ben ik verantwoordelijk voor het postgraduaat 'samenwerkingsgericht en procesmatig werken met gezinnen' (opleiding tot systemisch werker) en het narratieve leertraject. Ik verzorg ook specialistische cursussen, lezingen en workshops en heb ik over al deze thema's en projecten gepubliceerd. Deze wonderbaarlijke combinatie van werkvelden, zorgt telkens opnieuw voor verdieping en het uittekenen van nieuwe sporen voor cliënten, cursisten, professionals of organisaties waar we mee samenwerken.

Wie of wat heeft je geïnspireerd om in dit vakgebied te stappen?

In eerste instantie mijn ouders, de buurt en omgeving waar ik zelf uitkom omdat ik daar al vroeg zag hoe de sociale context en leefwereld mee bepalen wat kan en niet kan voor je ontwikkeling, je gezin en leven. Maar daarna waren het vooral de kinderen, jongeren en ouders binnen de jeugdzorg waar ik mee samen werkte en die vaak in eerste instantie niet op ons zitten te wachten. Zij hebben mij geleerd om goed te luisteren naar wat hen bezig houdt en wat voor hen werkt en wat niet werkt. Ik heb ongelofelijk veel geleerd van hun wijzen van zich staande proberen houden en hoe te navigeren in de complexiteiten.

Wie in je eigen netwerk is voor jou een sparringpartner?

Ik heb vaak het gevoel dat ik mij in voortdurende dialogen bevind over wat ik aan het doen ben, hoe ik het aan het doen ben en waartoe ik het aan het doen ben. Mijn partner (ook systemisch en narratief therapeut, opleider en supervisor), collega's en cursisten zowel in het veld van de therapie, hulpverlening als het opleiden van mensen en het ontwikkelen van hulpverleningspraktijken, vrienden

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Naam:
Sabine Vermeire

Beroep/vakgebied:
Residentiële jeugdzorg,
systemisch en narratief
psychotherapeut.

uit heel andere vakgebieden, auteurs van vakliteratuur maar ook auteurs die verschillende perspectieven en werelden waarin we leven binnenbrengen. Op die manier kan een goede roman, theaterstuk of Netflix serie evenzeer een sparringpartner zijn.

Waardevolle sparringpartners zijn mensen of dingen die aan je eigen kijk een beetje morrelen, die je uitdagen in je doen en laten of die iets nieuws brengen. Daarnaast heb je ook mensen nodig die mee dragen en uitdragen waar je in gelooft en waar je voor gaat.

Over welke beweging in de kind- en gezinsbescherming ben je hoopvol?

Ik ben hoopvol dat de sterk geïndividualiseerde, analytische blik op kinderen, jongeren en gezinnen die onze tijdsgeest en westerse wereld sterk typeert en bepaalt aan het verschuiven is. Het is goed om te merken dat een systemisch vizier met aandacht voor de lokale maar ook de bredere contexten waarin mensen leven steeds meer een plek krijgt in het werken met deze gezinnen. Geen enkel gezin noch kind is een eiland maar zit in een veelheid aan beïnvloedingen. Ik ben ook hoopvol voor het feit dat er steeds meer aandacht voor de kleine, lokale initiatieven in wijken,

scholen, vrijetijdsplekken is die aansluiten bij waar kinderen en gezinnen leven en waarin zij mee betrokken partij zijn. Het participatief werken, beluisteren van het binnenstaandersperspectief van gezinnen en steeds weer proberen begrijpen binnen een veelheid van uitwisselingen, beïnvloedingen en contexten zijn belangrijke ontwikkelingen.

Als je één wet of regel overboord mag gooien, welke zou dat dan zijn?

Ik ken de wetgeving in Nederland te weinig maar ik ben voorstander om de zorg voor kinderen en gezinnen iets minder binnen een economisch, bedrijfskader te benaderen waar kinderen en gezinnen 'behandeld' en hulpverlening 'gemanaged' worden. Werknemers moeten massa's tijd stoppen in registreren, productie halen enz. en hebben te weinig tijd voor het creatief aan de slag gaan samen met cliënten. Het zou fijn zijn als zowel cliënten als werknemers benaderd worden als mensen die ook voor zichzelf kunnen denken en doen, dat er tijd en ruimte voor de ontmoeting is en gezamenlijke reflectie over de te zetten stappen.

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Naam:
Sabine Vermeire

Beroep/vakgebied:
Residentiële jeugdzorg,
systemisch en narratief
psychotherapeut.

Wat gun jij iedere professional die werkt met mensen in een kwetsbare positie?

Een team of support en solidariteit waar je ten alle tijden op kan terugvallen, te rade gaan en die je als professional laat groeien en bloeien. Een overheid die jouw werk waardeert, honoreert en tevens het goede werk faciliteert en een maatschappij die dit mee onderschrijft.

Welk handelen van professionals zie je waar je meer van zou willen zien?

Het luisteren, beluisteren en serieus nemen van wat kinderen, jongeren en hun ouders bezig houdt en van daaruit een gezamenlijke hulpverleningsreis aanvatten die ademruimte en mogelijkheden geeft voor de vele betrokkenen. Veerkrachtbevorderende acties en het ontwikkelen van steun- en veerkrachtbronnen in de leefplekken van de gezinnen zelf via lokale initiatieven. Oog voor de sociale en relationele (systemische) dimensie in hulpverlening en bij de moeilijkheden van kinderen, jongeren, ouders en hun gezinnen.

Er mag best wat meer 'sociaal activisme' terugkeren en een politiek standpunt ingenomen worden waarbij je voor een mens- en wereldbeeld gaat staan en aandacht hebt voor de grote maatschappelijke

uitsluitingsfenomenen in de microprocessen van hulpverlening. De 'neutrale' hulpverlener dreigt al snel een 'objectief observator' van mensen te worden waarbij de betrokkenheid verdwijnt.

Waar moeten professionals volgens jou vanaf morgen mee stoppen?

Uitleggen aan mensen hoe ze de moeilijkheden moeten begrijpen en hoe ze moeten leven maar veel meer een collectieve leergemeenschap vormen (co-researcher en co-regisseurs samen met de gezinnen).

De keuzes van Sabine:

Koffie of Thee

Huisbezoek of Kantoor

Intervisie of Webinar

Luisteren of Vertellen

Verlag lezen of schrijven

(de keus hangt af van de context)

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Oefening 1:

Heard, seen & respected: Dieper luisteren en patronen ontdekken.

Als professional hanteer je tijdens gezinsgericht werken een brede blik en neem je alle gezinsleden en hun zorgen, gevoelens, behoeften etc. mee. Deze oefening helpt je om thema's te ontdekken van wanneer iemand zich niet gehoord, gezien of gerespecteerd voelt en het helpt je om oprecht te luisteren zonder iets op te lossen of aannames te doen.

2 personen

40-60
minuten

Stap 1. Delen van een verhaal (15 min)

Eén voor één heeft elke persoon 7 minuten de tijd om een verhaal te delen over NIET gehoord, gezien of gerespecteerd worden (15 min)

- Deel een verhaal waarin jij je niet gehoord, gerespecteerd of gezien voelde.
- De luisteraar onderbreekt het verhaal niet, tenzij het stimulerende vragen zijn om door te praten: "Wat deed dit met jou?" of "Wat gebeurde er nog meer?"
- De kunst is om oprecht te luisteren en geen oplossingen

Stap 2. Patronen ontdekken (15 min)

De tweetallen voegen zich samen met een ander tweetal en geven elkaar een korte samenvatting van de belangrijkste bevindingen. De deelnemers beantwoorden met elkaar de volgende vragen:

- Welke elementen van niet luisteren, gehoord of gerespecteerd worden kwamen uit de verhalen naar voren?
- Zijn er elementen die in meerdere verhalen terugkomen? Wat valt op?
- Vormen de verschillende elementen samen een bepaald thema of thema's van niet gezien, gehoord of gerespecteerd voelen?

Stap 3. Reflectie (15-30 min)

De groepjes koppelen de belangrijkste elementen en thema's terug in de groep. Met de hele groep denken de deelnemers na over de vragen:

- Welke valkuilen van jezelf herken je in de thema's? Kan je een voorbeeld hiervan noemen?
- Bedenk met elkaar welk ander gedrag je in jouw praktijk wilt oefenen om hier anders mee om te gaan.

Stap 4. Aan de slag (5 min)

- Wat ik uit deze oefening mee wil nemen is....
- Waar ik in mijn werk op ga letten is ....

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Oefening 2: Waarden van samenwerking

Bij het basisprincipe gezinsgericht werken zet je het gezin, en de mens daarachter, te allen tijde centraal. Je werkt intensief met hen samen en ziet hen als expert van hun eigen situatie. Om naast het gezin te kunnen staan en onvoorwaardelijk gezinsgericht te kunnen werken, is het belangrijk om een goede band op te bouwen met het gezin. In deze oefening onderzoek je belangrijke waarden in relaties en uitdagingen die je tegen kan komen in de samenwerking.

3 personen

40
minuten

Stap 1. Delen van gebeurtenissen (15 min)

Maak groepen van drie personen. Denk na en vertel over drie personen die voor jou heel belangrijk zijn geweest en waarom. Ieder heeft 5 minuten om te vertellen, de twee anderen maken aantekeningen.

Stap 2. Belangrijke waarden (10 min)

Beantwoord daarna in het groepje deze vragen:

- Welke waarden denk je gehoord te hebben die voor de vertellers belangrijk waren? (bijv Respect. Verbinding. Zorgvuldigheid. Aandacht. Eerlijkheid. Verdraagzaamheid. Gelijkheid. Etc.)
- Zijn er overeenkomsten of verschillen?
- Wat zeggen deze waarden over de manier waarop we relaties en samenwerking aangaan?

Stap 3. De ander zien (15 min)

Neem iemand met wie je (samen)werkt in gedachten, die heel anders is, die keuzes maakt die je bijzonder vindt of waarmee de samenwerking niet makkelijk is.

- Wat doet die ander wat jou triggert of wat je bijzonder vindt? Welke, voor jou, belangrijke waarden komt diegene niet tegemoet?
- Vanuit welke waarden denk je dat deze ander handelt?
- Kan je dit positief zien en hier op handelen?

Stap 4. Aan de slag (5 min)

Wat ik uit deze oefening mee wil nemen is...

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Om gezinsgericht te kunnen werken is breed kijken en handelen door professionals van groot belang. Maar voor dat brede kijken en doen heb je ook brede wet- en regelgeving en kaders nodig en dat is niet altijd, en zelfs vaak, het geval. Rode draad uit de gesprekken met professionals en leidinggevenden is dat het daarom van essentieel belang is dat leidinggevenden een back-up vormen voor professionals als deze afwijkende keuzes maken. Uiteraard wanneer deze weloverwogen en onderbouwd zijn. Echt gaan staan achter je professionals en hen steunen, ook en juist wanneer het niet gaat zoals verwacht, is heel belangrijk.

Zoals uit deze verhalen van leidinggevenden blijkt:

Toen ben ik er letterlijk voor gaan liggen

Een leidinggevende vertelt:

“We hadden een situatie waarbij een kind is overleden, en een ouder is overleden. Dat was natuurlijk verschrikkelijk, voor iedereen, maar ook voor de medewerkers die betrokken waren. Dan komt inderdaad de inspectie, en dan gebeurt er ook iets bij de overgebleven partner. Die wilde ook van alles en nog wat. Hartstikke logisch. Maar toch ben ik er

toen letterlijk voor gaan liggen, zo van: ‘dat soort gesprekken gaan we niet doen met een medewerker erbij, dat ga je maar via mij doen. Dat is wat het is.’”

Dat ze er niet alleen voor staat

Een leidinggevende vertelt:

“Jij maakt fouten en dat is oké. Want als jij een fout maakt: jij bent ik. Bij wijze van dan hé. Dan hebben wij dat dus niet goed gedaan. Dus ik denk dat wij elkaar veel te weinig steunen in de zorg. Kijk, onze procesbegeleiders maken fouten, dus soms zijn mensen boos op ons. En dan word ik gebeld en dan zeg ik ook wel tegen zo iemand: “Je bent boos op Sarah, maar dat betekent... Ik voel het alsof je boos bent op mij”. Want zij is ik, dus hebben wij het niet goed gedaan. En dan voel ik dat ook echt. Maar dit zeg ik om haar te steunen, om Sarah te steunen, snap je, dat ze er niet alleen voor staat dan.”

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Wil je nog meer weten over het basisprincipe gezinsgericht?

Bekijk dan onderstaande bronnen!

- Een [podcastaflevering](#) van The Systemic Way, waarin systeem-theoretisch en narratief psychotherapeut Sabine Vermeire ingaat op de vraag: Wat gebeurt er met kinderen als zij zich losgezongen voelen van de wereld om hen heen?
- Gebruik gezinsgericht verblijf in 4 jeugdregio's onderzocht. [Onderzoeksrapport](#) waarin gezinshuizen worden vergeleken met niet-gezins-gerichte opvang.
- Met Andere Ogen heeft een praatplaat gemaakt over hoe je echt verdiepend samenwerkt met ouders. Download de praatplaat [hier](#).
- In [dit e-zine](#) laten de jeugdbranches zien wat er al gebeurt om uithuisplaatsingen van kinderen te voorkomen. Het e-zine biedt inspiratie en praktische handvatten voor professionals.

- In [een artikel](#) van Ihub vertelt een professional die werkt in de gesloten jeugdzorg over het betrekken van het gezin van een kind als uitgangspunt.
- In samenwerking met Regioplan maakte het programma Geweld hoort nergens thuis (GHNT) drie [hulpmiddelen](#) om gendersensitief te werken bij het eerder in beeld krijgen van huiselijk geweld en kindermishandeling, het te stoppen en structureel op te lossen.
- Krijg meer inzicht in welke geweldspatronen of profielen van geweld er zijn en wat ze kenmerkt via deze [website](#) van Augeo.

Sprekende verhalen in beeld en geluid

- Dit gaat het hele gezin [helpen](#).
- Daar krijgen veel mensen [stress](#) van.
- Ik moet dit gewoon vanuit mijn [professie](#) doen.

Rechtsbeschermend & transparant

Transparant en rechtsbeschermend werken gaat over ten alle tijden het gezin gelijkwaardig benaderen en samen in een open sfeer beslissingen nemen. Maar wat is daarin nu essentieel en vooral: hoe doe je dat? Kom binnen bij Miranda en laat je inspireren tot transparant en rechtsbeschermend werken door collega's, verhalen, oefeningen en achtergrondinformatie.

[Klik hier voor inspiratie](#)

“Het was heel fijn dat men naar mij luisterde, toen ik me gehoord voelde door de ambulante hulp kreeg ik het gevoel dat ik eindelijk gezien werd.”

Rechtsbeschermend & transparant

Klik op een van onderstaande iconen om je verder te verdiepen

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

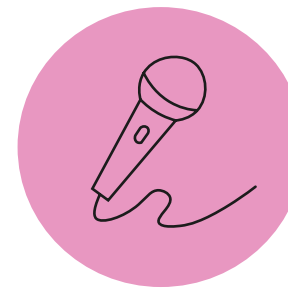
Lerend

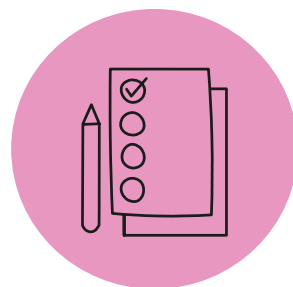
Toelichting
meer over dit
basisprincipe

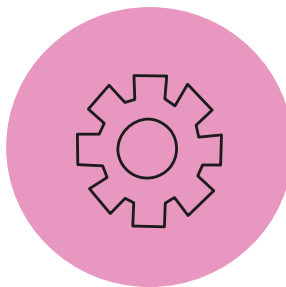
Sprekende verhalen
lees, luister en kijk naar
illustreernde verhalen

**Professional aan
het woord**
wat vakcollega's
hierover zeggen

Oefenen
zelf aan de slag

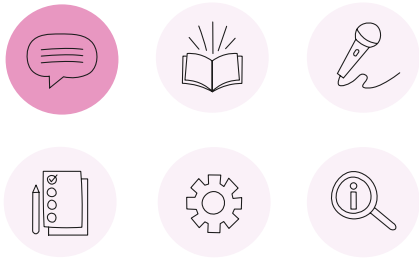

Leidinggevenden
suggesties voor
leidinggevenden

Achtergrond informatie
onderzoeken en studies

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Bij dit basisprincipe sta je als professional voor de rechtsbescherming en rechtsgelijkheid van het hele gezin/huishouden. Je weet hoe te handelen als er zorgen zijn over onveiligheid en ontwikkelingsbedreiging, kan je zorgen en afwegingen uitleggen aan het gezin en legt goed uit wat de procedures en stappen zijn. Beslissingen komen zorgvuldig tot stand in samenspraak met het gezin door middel van hoor en wederhoor. Daarbij ben je je bewust van het machtsverschil tussen jou en het gezin/huishouden en wat voor effect dit heeft. De beslissingen zijn helder en transparant en samen met de leden van het gezin/huishouden weeg je de vervolgstappen af. Deze beslissingen evalueer je en na enige tijd kijk je met de ouders terug wat je samen wilde bereiken en of dat met de gekozen inzet ook lukt.

Bij transparant en rechtsbeschermend werken staan de volgende elementen centraal:

Kernelement 1: Open zijn over je afwegingen

Waaruit bestaat het beoogd vakmanschap van professionals:

- Je kunt je twijfels, zorgen, afwegingen etc. herkennen en benoemen, ook aan ouders.
- Je durft je kwetsbaar op te stellen (ik weet het niet, durf het niet etc.).
- Je beseft dat je niet alles zelf weet en haalt informatie bij anderen.
- Je informeert de leden van het gezin/huishouden heel zorgvuldig en compleet, je bespreekt alle mogelijkheden en gevolgen en weegt samen af welke vervolgstappen het best gezet kunnen worden.
- Je kunt beredeneert afwijken van kaders en richtlijnen.

- Je evalueert regelmatig deze besluiten en stappen met het gezin en kijkt of er nog op een passende manier gewerkt wordt aan herstel.

Kernelement 2: Er gelijkwaardig en oordeelvrij kunnen zijn

Waaruit bestaat het beoogd vakmanschap van professionals:

- Je bent je bewust, en herkent, je eigen normen/waarden/ oordelen over mensen en situaties en dat deze in je handelen verweven zitten.
- Je stelt oordelen en interpretaties uit.
- Je vraagt goed en breed door.
- Je ziet de ander als mens, zoals ook jij bent met wensen, eigenschappen, intenties etc.
- je ziet de ander niet als kwetsbaar maar als iemand die in kwetsbare situaties kan verkeren.
- Je kijkt achter het gedrag van de ander, naar redenen zodat je de ander begrijpt waarom hij doet zoals hij doet.

Kernelement 3: Besef van machtsverschil hebben

Waaruit bestaat het beoogd vakmanschap van professionals:

- Je praat niet over maar met het gezin/huishouden.
- Je bent je bewust van een mogelijk ervaren afhankelijkheid van jou als professional en bent in staat dit te zien en bespreken.
- Je houdt rekening met het effect van jou als professional op het gezin/huishouden en begrijpt dat dit van invloed is op jullie relatie en gedrag.
- Je vraagt aan leden van het gezin/huishouden wie naast hen staat en betreft diegene bij de stappen die gezet worden.

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 1: open over je afwegingen

Ik vind het eigenlijk heel spannend

Een professional is betrokken bij een gezin waar grote zorgen over zijn. Er zijn veiligheidsafspraken gemaakt, maar de professional vraagt zich af of dit voldoende is. Ze deelt dit open met het gezin, waarna ze samen zoeken naar een passende oplossing.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- De professional bespreekt haar gevoel en bijbehorend gedrag; in dit geval haar zorg over de veiligheid van de kinderen, wat resulteert in de behoefte om te controleren.
- De professional bouwt hiermee aan vertrouwen en transparantie

Een professional vertelt:

“Ik vond het ook spannend. En wat ik merkte is door dat te zeggen, zo van: 'nou, ik vind het eigenlijk heel spannend. Ik krijg een beetje de behoefte om elke dag onverwachts bij je langs te gaan om te kijken of het nou klopt wat je zegt. Maar kan je mij helpen in dit vertrouwen?’ En dan zoek je een weg waarop ik denk: oh, ik heb er wat meer vat op en waardoor de ander zoiets heeft: ze vertrouwt mij wel. Want soms heeft dat niet kunnen vertrouwen met jezelf te maken en niet zozeer met de ander, hè? En daar kan je ook wel met elkaar over praten. Als je een goede band hebt, kan je daar een weg in vinden met elkaar

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 1 : open over je afwegingen

Deze ervaringsdeskundige Janet vertelt over hoe belangrijk het is je twijfels te delen met jongeren, omdat ze dit anders toch ook aanvoelen. Ook twijfels kun je voorleggen, juist zelfs, zodat de jongere zich serieus genomen voelt en kan meedenken- en beslissen over wat het meest passend is.

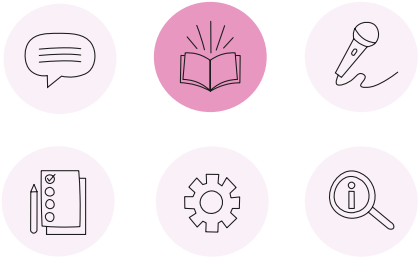
Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- Deel twijfels of afwegingen waar je als professional mee zit, de jongere of gezinsleden voelen dit anders toch wel aan.
- Juist door deze te delen kun je samen tot passende oplossingen of afspraken komen en voelen de gezinsleden zich serieus genomen.

Klik op het fragment en luister naar wat ze hierover vertelt:

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 2: er gelijkwaardig en oordeelvrij kunnen zijn

Dan gaan we lekker sushi eten

Een professional vertelt hoe ze altijd probeert haar eigen oordeel of normen en waarden uit te zetten. Bijvoorbeeld wanneer een jongen liegt over zijn drugsgebruik. Voor haar is eerlijkheid een belangrijke waarde, dus ze kan de jongen hiervoor 'veroordelen'. Ze zoekt echter juist verbinding zodat openheid ontstaat en de jongen vertelt waarom hij dit achterhield. Zo kunnen ze weer verder.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

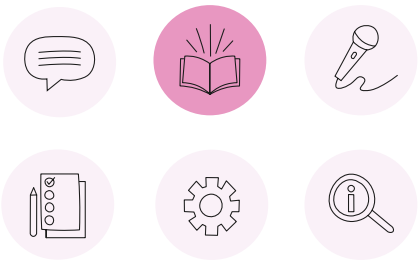
- De professional stelt haar eigen oordeel of norm over liegen en drugsgebruik uit en zoekt juist verbinding met de jongen.
- Door die verbinding ontstaat openheid en mooi gesprek over liegen en het gebruikt, waarna ze dit probleem samen kunnen aanpakken.

Een professional vertelt:

“Ik ben ook gewoon mezelf. Ik probeer mezelf niet anders voor te doen dan dat ik ben. Maar ik wil wel bepaalde openheid en eerlijkheid. Ik heb dus bijvoorbeeld een jongen, die zit dan in gebruik

en in het begin loog hij dan tegen me daarover. Ik zeg, dat vind ik eigenlijk nog veel erger dan dat je hebt gebruikt, want dan is er geen veiligheid tussen ons. Dan is er geen verbinding. Dus ik probeer echt die verbinding te maken, dat iemand zich uiteindelijk daar ook veilig in gaat voelen, om dat tegen me te zeggen. De dingen die gebeuren, zonder dat ik, als iemand mij iets verteld, daar een oordeel over heb. Zonder dat ik zeg, nou, hè, heb je nu alweer gebruikt? Meer van, hoe kunnen we ervoor zorgen dat je de volgende keer mij een berichtje stuurt. Dus echt ook gewoon die gelijkwaardigheid is belangrijk. Hij vertelde dus uiteindelijk van... dat hij vroeger nooit open kon zijn over zijn gebruik omdat iedereen er iets van vond en hij zich eigenlijk ook schaamde voor dat hij gebruikt had. Want het is niet alleen het gebruik, het zijn ook gewoon allemaal gevoelens die daarbij komen, zeg maar hè. Schaamte, spijt. En als hij het dan wel tegen iemand vertelde werden ze eigenlijk alleen maar boos. Dus hij had het ook nodig om andere ervaringen te krijgen, om die veiligheid te gaan voelen. Uiteindelijk zijn we samen naar de Jellinek geweest, naar de opname. En toen kwam hij terug, ook opgehaald, en hij had nog nooit sushi gegeten. Nou, dan gaan we lekker sushi eten.”

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Keernelement 2: er gelijkwaardig en oordeelvrij kunnen zijn

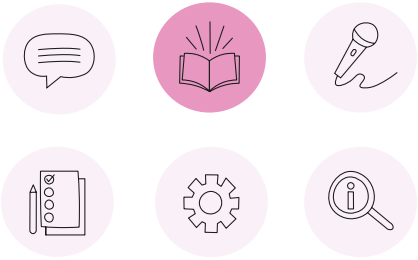
Een ervaringsdeskundige vertelt over hoe belangrijk het voor was, toen zij als jongere op een kamertrainingsplek kwam, dat zij niet werd bekeken vanuit een dossier, zoals zij heel vaak ervaarde. Ze had een positieve ervaring met een begeleider die letterlijk het dossier aan de kant schoof en zonder die informatie met haar in gesprek ging. Dit was een verademing voor haar.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- Deze begeleider ging zonder informatie vooraf in gesprek met de jongere; ik wil jou leren kennen.
- De begeleider ging hierdoor gelijkwaardiger en oordeelvrij het gesprek in.

Klik op het fragment en luister naar wat ze hierover vertelt:

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 3: besef van machtsverschil hebben

Dat ze mij ook gewoon een stem gaf

Deze vrouw is in aanraking gekomen met hulpverlening en kind- en gezinsbescherming. Ze vertelt over hoe er tijdens een overleg in haar aanwezigheid over haar en de situatie wordt gepraat door de aanwezigen. En wat het met haar doet als een professional haar wel het woord geeft.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

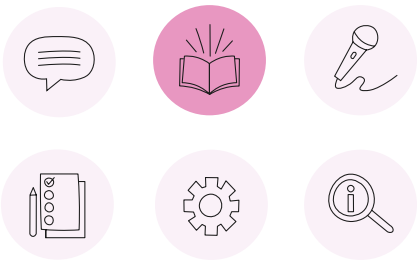
- In aanwezigheid van de leden van het gezin/huishouden praten over geeft een gevoel van ongelijkheid, deze professional beseft zich dat en houdt hier rekening mee.
- Als professional is het heel helpend als je de leden van het gezin/huishouden letterlijk een stem geeft, of hier afspraken over maakt voor het overleg start.

Een vrouw vertelt:

“En soms had je dan een gesprek en dan... Nou, dan was die aanwezig, was die aanwezig en dan zat je er zelf maar. Je had alleen maar het gevoel dat het over je ging. En dan trok zij wel eens even aan de bel zo van: ‘ze zit hier zelf ook, vraag het eens aan haar.’ En dat dat vond ik gewoon heel fijn, dat ze mij ook gewoon een stem gaf. Niet altijd heeft het geholpen, maar zij zag het wel, zij had wel dat vertrouwen.”

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Kernelement 3: besef van machtsverschil hebben

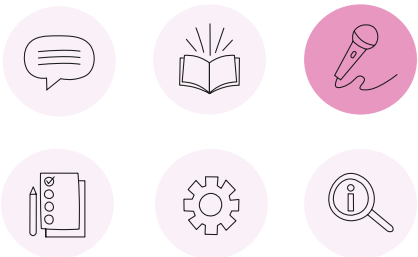
Jose Vianen, teamleider van het OndersteuningsTeam dat zich bezighoudt met de slachtoffers van de toelagenaffaire met uithuisgeplaatste kinderen, vertelt over hoe belangrijk het is om in contact te (blijven) staan met ouders, juist als het spannend is of het onder druk staat.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- Zorg dat er altijd een professional is die in contact met de leden van het gezin/huishouden (blijft) staan, hoe ingewikkeld, spannend en hoog de emoties ook oplopen.
- Neem niet over maar blijf echt gezinnen/huishoudens betrekken en beslis samen.

Klik op het fragment en luister naar wat ze hierover vertelt:

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Naam:

Mariska van der Steege

Beroep/vakgebied:

orthopedagoog/
organisatieadviseur,
zelfstandige in de jeugdhulp en
jeugdbescherming

Wie of wat heeft je geïnspireerd om in dit vakgebied te stappen?

Meerdere dingen: het boek 'Kinderen die haten' van Redl & Wineman dat ik tijdens mijn studie moest lezen, mijn stagebegeleider tijdens mijn studie orthopedagogiek van Hulp aan Huis Drenthe die me geleerd heeft dat problemen in de eigen omgeving van het gezin opgelost moeten worden, en een eindeloze fascinatie voor opvoeding die misloopt.

Wie in je eigen netwerk is voor jou een sparringpartner?

Mijn partner die als verpleegkundige in de kinder- en jeugdpsychiatrie werkt en een aantal dierbare collega's die inmiddels ook vrienden/vriendinnen zijn en de pleegkinderen die ik gedurende 10 jaar 1-2 weekenden per maand opving

Over welke beweging in de kind- en gezinsbescherming ben je hoopvol?

Dat ouders en kinderen die te maken hebben met jeugdhulp en jeugdbescherming publiekelijk van zich laten horen en zich kritisch uitlaten.

Als je één wet of regel overboord mag gooien, welke zou dat dan zijn?

De verplichting te registreren in volstrekt overbodige beleidsinstrumenten als de Verwijsindex Risicojeugd.

Wat gun jij iedere professional die werkt met mensen in een kwetsbare positie?

Het bewustzijn zich telkens te bedenken hoe iets wat je zegt of doet zou zijn als je zelf aan de andere kant zou zitten, zou jij dit willen horen of zien?

Welk handelen van professionals zie je waar je meer van zou willen zien?

Met inlevingsvermogen, begrip en vanuit vakmatige nieuwsgierigheid in gesprek zijn en blijven met ouders en kinderen.

Waar moeten professionals volgens jou vanaf morgen mee stoppen?

Denken dat je weet hoe het zit, bijvoorbeeld omdat je een situatie al eerder hebt meegemaakt/gezin. Ieder kind of ouder heeft een eigen ervaringen die de moeite waard zijn om uit te diepen.

De keuzes van Mariska:

Koffie of Thee

Huisbezoek of Kantoor

Intervisie of Webinar

Luisteren of Vertellen

Verslag lezen of schrijven

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Oefening 1: Socratische keuze

Deze oefening gaat over het zorgvuldig nemen van beslissingen in samenspraak met het gezin door middel van hoor en wederhoor. Hoe zorg je ervoor dat de belangen en ideeën van het gezin worden meegenomen en dat je samen de vervolgstappen afweeg, waarin aan ieders behoefte wordt voldaan.

3 personen

40
minuten

Stap 1. Situatieschets (5 min)

Maak drietallen. Eén persoon schetst een situatie waarin een besluit moet worden genomen en vervolgstappen moeten worden bepaald. Bijv: We willen kortere lijnen en direct contact met het voorliggende veld (vrij toegankelijke voorzieningen), zodat we gezinsleden hier sneller en warm naartoe kunnen leiden als zij behoefte hebben aan specifieke (laagdrempelige) cursussen, activiteiten of ontmoeting. Iemand van ons moet hierin de leiding nemen. Wie wil dit doen? En waarom wel of niet?

Stap 2. Zicht op de wijsheid van de groep (15 min)

Iedereen schrijft op welke eerste 3 stappen nodig zijn om dit te realiseren. Ook schrijft iedereen op waarom hij/zij hier wel of niet de leiding in kan of wil nemen. Er wordt niet overlegd tijdens het opschrijven van de stappen.

Je maakt op een vel papier 3 kolommen met de titel 'De wijsheid van de groep'. Elke kolom representeert de ideeën van 1 persoon. Vervolgens licht iedereen in 5 minuten toe welke eerste stappen hij of zij zou zetten en waarom hij of zij hier wel of niet de leiding inneemt. Hiervoor beantwoord je de volgende vragen:

- Wat zou jouw eerste stap zijn en waarom?
- Waarom vind je wel/niet dat jij de leiding moet nemen?
- Wat zouden je zorgen en twijfels zijn als je wel de leiding neemt?
- Wat is volgens jou echt belangrijk in dit proces waarin we kortere lijnen proberen te realiseren?

In de kolommen schrijven jullie de kern op van wat elke persoon vertelt. Je onderbreekt elkaar niet tijdens het beantwoorden van de vragen.

Stap 3. Vervolgstep bepalen (20 min)

Elke persoon onderstreept twee elementen die voor hem of haar het belangrijkste zijn om mee te nemen in de keuze van de eerste stap en om de leiding wel of niet te kunnen nemen. Samen verken je de mogelijkheden om jullie gezamenlijke doel zo goed mogelijk te bereiken.

- Welke mogelijkheden zijn er allemaal om tot korte lijnen en direct contact te komen? Welke stap zou tot het meeste succes leiden? Wat zijn risico's en hoe gaan we hiermee om?
- Welke keuze maken we rondom het leiderschap?

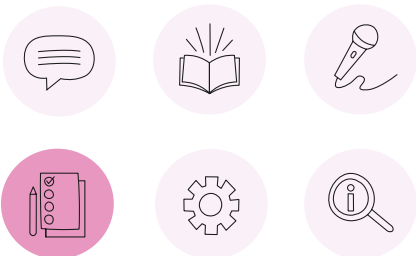
Er wordt niet gedacht in onmogelijkheden, "slechte ideeën of slecht redenen". Focus niet alleen op wat jouw voorkeur heeft, maar houd een open visie voor ieders mening. Probeer samen tot een besluit en vervolgstappen te komen. Op deze manier benut je de wijsheid van de groep en neem je ieders visie, mening en ideeën mee in het besluitvormingsproces.

Bespreek met elkaar hoe je de socratische keuze kan benutten in het eigen werk.

Stap 4. Aan de slag (5 min)

- Aan de slag: Ik ga oefenen met de socratische keuze bij ...

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Oefening 2: De kritische tegenblik

Stap 1. De overweging (5 min)
Maak drie- of viertallen. Iedereen neemt max 5 minuten de tijd om een casus te bedenken waarin zij al een beslissing hebben genomen of al in een vergevorderd stadium zitten in het nemen van een besluit. Probeer een beslissing te kiezen die (redelijk) grote gevolgen heeft. Als iedereen een situatie heeft dan start één persoon kort met het vertellen over de context/ het probleem waarover een beslissing moet worden genomen en de (te nemen) beslissing.

Stap 2. De kritische tegenblik (7 min)
De anderen luisteren naar het verhaal en stellen vragen vanuit een kritische tegenblik. Denk aan:

- Stel dat je het probleem als een succesverhaal moet omschrijven. Wat vertel je dan?
- Wat als je je meer gaat richten op wat wel werkt?
- Kun je benoemen wat je goed of leuk vindt aan de ander?
- Wat als je niks zou doen?
- Wat als je het probleem een vanuit de ander zijn perspectief bekijkt?
- Hoe zou het zijn als je je ongemak zou accepteren en even wacht met je besluit?
- Wat zou er gebeuren als je het tegenovergestelde zou doen?
- Hoe zou de meest nuchtere persoon die je kent naar het probleem kijken?
- Heb je de tijd genomen om echt alle andere alternatieven te onderzoeken?
- Ga je niet te snel in het nemen van een besluit?
- Heb je overtuigingen die niet meer bij de werkelijkheid passen?
- Wat als je je er nu eens niet mee bemoeit?
- Zijn er bepaalde aannames of gedachten die je niet kan of durft los te laten?
- Stel je zou de ander zijn zin geven. Wat zou er dan gebeuren?

Ga niet te veel in discussie over de inhoud en de aanpak van het probleem, maar probeer de vragen kort en krachtig te beantwoorden. Na 10 minuten stoppen jullie het vraaggesprek.

3/4 personen
20 minuten

Stap 3. Reflectie (5 min)
De verteller geeft aan op welke manier hij/zij aan het denken is gezet. Zijn er nieuwe inzichten gekomen? Kijk je nu anders tegen het probleem en/of de beslissing aan? Afhankelijke van je tijd, herhaal je dit met iemand anders zijn besluit.

Stap 4. Aan de slag (5 min)

- Wat ik uit deze oefening mee wil nemen is....
- Waar ik in mijn werk op ga letten is....

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Er wordt veel gesproken over rechtsbescherming en het belang ervan. Maar wat bedoelen we hier nu mee? In de podcastserie 'Jeugdzorg Wat bedoel je?' hebben Rene Peters, Adri van Montfoort en Mariska van der Steege het over de betekenis van rechtsbescherming (Productie door VM Training). Luister naar dit fragment hierover.

Fragment 'de definitie van rechtsbescherming':

Scan de QR om naar het verhaal te luisteren of klik [hier!](#)

In de kind- en gezinsbescherming gaat het om de mogelijkheden die burgers hebben om zich te verweren, ongeacht of ze gelijk krijgen of niet. Binnen de hulpverlening is de angst om verantwoordelijk te worden gesteld voor fouten of negatieve gevolgen groot.

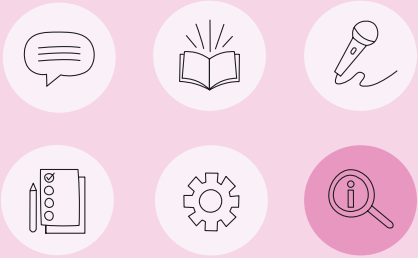
Die angst zet eigenlijk de rechtsbescherming van burgers onder druk; professionals 'dekken' zich in om niet verantwoordelijk te worden gesteld waardoor er niet altijd echt geluisterd wordt naar wat ouders of inwoners willen. In dit podcastfragment leggen de makers uit hoe dit werkt:

Fragment 'corruptie van onze basishouding':

Scan de QR om naar het verhaal te luisteren of klik [hier!](#)

Leidinggevendens kunnen hier een belangrijke rol in spelen; door het maken van fouten te normaliseren en veelvuldig hierover gesprekken te voeren met professionals en dit te faciliteren. Maak angsten bespreekbaar en neem ze serieus en bedenk samen manieren waarop dit niet ten koste gaat van de rechtsbescherming. Juist door het verminderen van de druk op het voorkomen van fouten, kunnen professionals beter recht doen aan de rechtsbescherming van burgers.

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Wil je nog meer weten over het basisprincipe rechtsbeschermend & transparant? Bekijk dan onderstaande bronnen!

- Een aflevering van de [podcast](#) “Jeugdzorg wat bedoel je?” Met Réne Peters, Adri van Montfoort en Mariska van der Steege.
- Een [onderzoeksrapport](#) van de reflectiecommissie familie- en jeugdrechters waarin wordt omschreven dat ouders zich onvoldoende gehoord voelen in familie -en jeugdrechtszaken.
- [Onderzoek](#) van de Universiteit Leiden naar verschillende perspectieven op rechtsbescherming in de jeugdbescherming.
- De wettelijke kaders van de jeugdbescherming. Een inventariserende [studie](#) naar de heersende opvattingen over aanscherping van de rechtsgronden voor kindbeschermingsmaatregelen. De studie is uitgevoerd door het Nederlands Jeugdinstituut.
- [Stichting SOS-Jeugdzorg](#), een stichting die tot doel heeft het Nederlandse stelsel van jeugdbescherming te verbeteren.

Spreekende verhalen in beeld en geluid

- Corruptie van onze [basishouding](#).
- De [definitie](#) van rechtsbeschermend.
- Ervaringsdeskundige Janet over het open zijn over je [afwegingen](#)
- [Ervaringsdeskundige](#) Janet over gezien worden.
- José Vianen over het [besef](#) hebben van een machtsverschil.

“Je krijgt altijd een ander! Bij al die clubs krijg je steeds een andere hulpverlener of contactpersoon.”

Eenvoudig

Eenvoudig werken gaat over voor het gezin overzicht brengen en het proces voor hen begrijpelijk houden. Maar wat is daarin nu essentieel en vooral: hoe doe je dat? Kom binnen en laat je inspireren tot eenvoudig werken door collega's, verhalen, oefeningen en achtergrondinformatie.

[Klik hier voor inspiratie](#)

Eenvoudig

Klik op een van onderstaande iconen om je verder te verdiepen

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

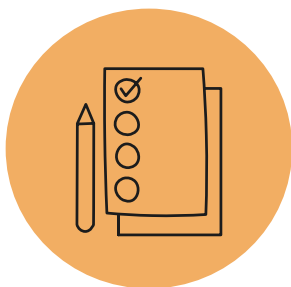
Toelichting
meer over dit
basisprincipe

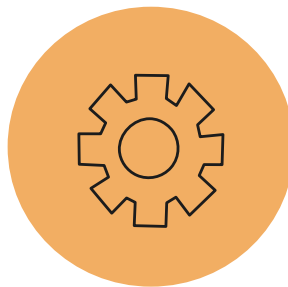
Sprekende verhalen
lees, luister en kijk naar
illustrenderende verhalen

**Professional aan
het woord**
wat vakcollega's
hierover zeggen

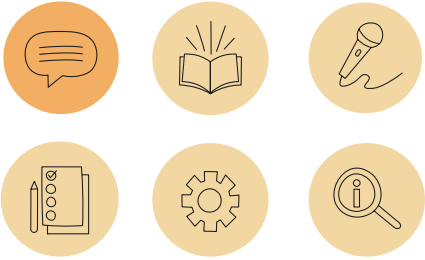
Oefenen
zelf aan de slag

Leidinggevend
suggesties voor
leidinggevend

Achtergrond informatie
onderzoeken en studies

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Dit basisprincipe gaat erover dat je als professional het proces en de geboden hulp overzichtelijk en begrijpelijk houdt voor het hele gezin/huishoudens. Dat begint met het gebruik van begrijpelijke taal en beeldmateriaal. Waar nodig worden stappen en proces meerdere keren uitgelegd. Daarnaast is er tenminste één professional die de vaste contactpersoon van het gezin blijft gedurende het hele ondersteuningstraject. In plaats van het gezin over te dragen, wordt er veiligheids- of andere expertise toegevoegd welke zo lang als nodig betrokken blijft.

Bij eenvoudig werken staan de volgende elementen centraal:

Kernelement 1: Aansluiten bij taal en mogelijkheden

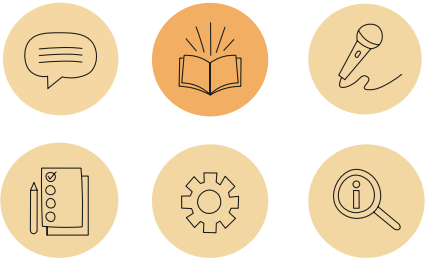
Waaruit bestaat het beoogd vakmanschap van professionals:

- Je vermijdt vaktaal en sluit aan bij de woorden die mensen spreken.
- Je gebruikt beeldmateriaal en kan processen en stappen visueel maken.
- Je blijft gedurende je betrokkenheid uitleg en toelichting geven.
- Je neemt de tijd voor uitleg, op een tempo en niveau dat past bij het gezin/huishouden.

Kernelement 2: Eén persoon die blijft en overzicht creëert

Waaruit bestaat het beoogd vakmanschap van professionals:

- Je maakt in overleg met de leden van het gezin/huishouden de situatie voor hen overzichtelijk en hebt zelf het overzicht.
- Je maakt duidelijke afspraken over rol- en taakverdeling met andere betrokken organisaties.
- Je maakt duidelijk wie van meerwaarde is voor het gezin/huishouden en welke bijdrage door hen geleverd wordt. Zowel van professionals als betrokkenen in het netwerk.

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 1: aansluiten in taal en behoefte

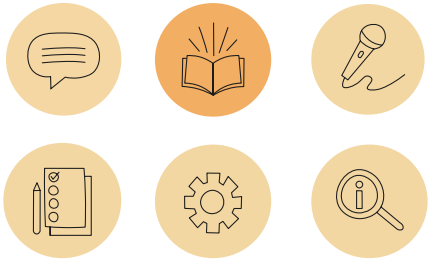
Dit verhaal gaat over een professional die vanaf het begin transparant is en verwachtingen ophaalt en toetst bij haar gezinsleden. Ze investeert in het maken van procesafspraken die passen bij en prettig zijn voor het gezin; hoe gaan we met elkaar om, hoe spreken we elkaar aan, wat doen we als het even schuurt etc.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- De professional focust zich niet gelijk op de situatie en oplossingen, maar investeert in heldere verwachtingen vanaf het begin over het proces en de relatie.
- De professional investeert in het maken van prettige afspraken over de wijze van communicatie, omgang, proces etc. op een manier die prettig is voor het gezin.

Klik op dit fragment en luister naar wat ze hierover vertelt:

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 1: aansluiten in taal en behoefte

Dat is voor haar al veel

Dit verhaal gaat over heel rustig tijd nemen om aan te sluiten qua taal en niveau van het gezin en de kinderen. Deze professional betreft een kind goed door haar veel tijd te geven en tekenen te gebruiken om uit te leggen wie de professionals zijn en wat ze komen doen. Hoe vaak zij dit nodig heeft. Zonder gelijk te focussen op de problemen, maar eerst zorgen voor veiligheid in het contact.

Een professional vertelt:

“Wij zijn laatst op huisbezoek geweest bij een gezin dat aangemeld is bij ons, daar zijn twee kinderen. Dus we hebben eerst met de ouders kennism gemaakt, met de ouders afgesproken: ‘we willen de kinderen graag spreken, dus we gaan even naar de speeltuin met de kinderen.’ Gewoon vlakbij huis, dat ze zo terug kunnen als er wat is. Maar dat we ze even zien, even ontspannen. Nou, je ziet dan ook gelijk bij de kinderen van hé, de één laat bepaalt gedrag zien dat zorgelijk is, bijvoorbeeld in die zin dat ze heel veel last heeft van ons bezoek. En als je daar ook bij de ouders naar vraagt, naderhand

blijkt ook dat, ze hebben keurig de kinderen voorbereid, dat dit meisje daar gewoon wakker van gelegen heeft. Dat betekent dat dit meisje echt wel tijd nodig gaat hebben. We hebben ook afgesproken dat we dit meisje die tijd ook echt gaan gunnen. Ik ga, de afspraak die nu volgt, is dat ik haar op papier ga uitleggen, met tekeningen, van: wie zijn wij en wat doen we. Om daar voor haar gewoon wat meer handen en voeten aan te geven. En als dat nog een keer nodig is gaan we dat nog een keer doen. Net zolang totdat ze wat rustiger wordt in het contact. En niet gaan zitten op wat er aan de hand is, nee wie zijn wij en waarom zijn we er. Dat is voor haar al veel.”

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 2: één persoon die blijft en overzicht creëert

Samen op huisbezoek gaan

In dit gezin is al heel veel hulpverlening betrokken. De professional uit de proeftuin wordt gevraagd door het wijkteam om aan te sluiten. Dit doet zij heel zorgvuldig, ze sluit aan bij afspraken en hulpverleners die reeds betrokken zijn. Zodat het voor het gezin niet nog ingewikkelder wordt.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- Deze professional sluit aan bij professionals die al betrokken zijn, bespreekt met hen wat handig is zodat het voor het gezin overzichtelijk blijft
- Er worden zorgvuldig afspraken gemaakt over rollen en verwachtingen over en weer

Een professional vertelt:

“Dat gezin waar ik het eerder over had, dat vader moeder naar de strot is gevlogen, zijn eigen woorden. Daar zijn heel veel instellingen bij betrokken: eentje individueel voor vader, eentje individueel voor moeder, eentje voor het gezin, die is uitgesplitst in twee personen. Dan heb je mij nog, en school is ook met allerlei dingen bezig. Ik ken ze net, dus wat voor mij dan stap één is, is samen op huisbezoek gaan met degene die daar normaliter al wekelijks op huisbezoek gaat, om op die manier aan te haken. Dus dat het dan is van: wanneer voeg ik afspraken samen, om het zo eenvoudiger te maken. Op die manier kom je al veel prettiger binnen. En nu, om samen met de GI ook uitleg te geven: wie doet wat. En dat ook blijven herhalen. Ik merk wel dat bij cliënten heel veel wegzakt.”

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 2: één persoon die blijft en overzicht creëert

Zo eenvoudig mogelijk maken voor het gezin

In dit verhaal legt een professional uit hoe zij het gezin blijft meenemen in de stappen die volgen en continu checkt of dit nog voldoende duidelijk is en aansluit. Ook weegt zij zorgvuldig af hoe zij het voor dit gezin zo overzichtelijk en eenvoudig mogelijk kan houden, omdat er zoveel speelt. Bijvoorbeeld door samen te werken met de kindercoach, waardoor zij de momenten die de kindercoach heeft met het jongste kind benut zonder dit zelf over te doen.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- De professional weegt zorgvuldig af welke acties en afspraken bijdragen aan een zo overzichtelijk mogelijk geheel voor het gezin
- De professional is de spil maar werkt goed samen met partners waardoor bijv. gesprekken niet dubbel worden gevoerd en zorgvuldig informatie wordt opgehaald en gebruikt, met het gezin.

Ze vertelt hierover:

Scan de QR om naar het verhaal te luisteren of klik [hier!](#)

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Naam:
Albert-Jan Kruijer

Beroep/vakgebied:
Actieonderzoeker Instituut
voor Publieke Waarden

Wie of wat heeft je geïnspireerd om in dit vakgebied te stappen?

Huishoudens met meerdere problemen die ze zelf niet op kunnen lossen en waar de overheid niet uitkomt.

Wie in je eigen netwerk is voor jou een sparringpartner?

Vrijwel iedereen die ik tegenkom. Ik houd er van om veel in gesprek te zijn.

Over welke beweging in de kind- en gezinsbescherming ben je hoopvol?

De personeelstekorten. Dat klinkt vreemd misschien, maar het maakt het noodzakelijk om dingen anders te gaan organiseren.

Als je één wet of regel overboord mag gooien, welke zou dat dan zijn?

Ik zou er een toe willen voegen: een individueel right to challenge voor mensen om hun eigen oplossing uit te proberen.

Wat gun jij iedere professional die werkt met mensen in een kwetsbare positie?

Een lagere caseload en minder verschillende organisaties die allemaal net iets anders doen. En een bureaucratievrij budget waarmee ze naar eigen inzicht van ouders en kinderen kunnen handelen.

Welk handelen van professionals zie je waar je meer van zou willen zien?

Professionals die er in slagen bureaus, buurten, communities en andere ouders te betrekken bij het maatschappelijke probleem dat gezinsproblematiek is. Waarom niet met de hele buurt aan de slag om het aantal OTS-en terug te dringen? We zien het nog niet vaak, maar het komt voor.

Waar moeten professionals volgens jou vanaf morgen mee stoppen?

Accepteren dat ze een te hoge caseload krijgen om vervolgens te horen dat ze met 'leef' en 'ruimte' zaken moeten oplossen.

De keuzes van Albert-Jan:

Koffie of Thee

Huisbezoek of Kantoor

Intervisie of Webinar

Luisteren of Vertellen

Verlag lezen of schrijven

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Oefening 1: Visualiseren

Het basisprincipe Eenvoudig gaat erover dat je als professional het proces en de geboden hulp overzichtelijk en begrijpelijk houdt voor het hele gezin en daarvoor begrijpelijk taal en beeldmateriaal gebruikt. Waar nodig worden stappen en proces meerdere keren uitgelegd. In deze oefening ga je een stap in een hulpverleningsproces visualiseren voor een kind van 12 jaar, zodat het voor het kind begrijpelijk is wat er gaat gebeuren. Gebruik hiervoor de onderstaande tekst of neem een voorbeeld uit jouw eigen werk. Doel is om vaardig te worden in het omzetten van tekst naar beeld.

Stap 1. Van tekst naar beeld (15 min)

Lees de tekst door en maak deze op een begrijpelijke en overzichtelijke manier beeldend.

Context: Coby (moeder) wil graag een goede relatie met haar dochter Thirza van 12 jaar. Een goede relatie betekent voor Coby dat moeder en dochter elkaar verstaan en begrijpen en dat zij niet schieten in een patroon van onmacht en driftbuien. Thirza geeft aan dat ze meer leuke dingen wil doen met haar moeder en dat ze wil dat haar moeder luistert.

Maak het volgende plan beeldend: Wij zullen Coby en Thirza hun doelstelling gaan bereiken doordat zij langzaam leuke dingen gaan ondernemen. Hier kan worden gedacht aan winkels kijken in de stad, samen een ijsje eten of door samen een gemeenschappelijke interesse te vinden. Omdat Coby niet vaak thuis is als Thirza uit school komt, willen we ervoor zorgen dat zij in ieder geval 's avonds samen avondeten. Door het gezamenlijke eten kunnen ze de dag doornemen en met elkaar praten. Daarnaast zal er elke week 7 weken lang een maatschappelijk werker bij hen thuiskomen op woensdagmiddag om de voortgang op de doelen en de relatie tussen Coby en Thirza bespreken.

De maatschappelijk werker zal gemiddeld 60 minuten blijven. Na 5 keer zal de maatschappelijk werker een gesprek hebben met alleen Coby van 60 minuten en een gesprek hebben met alleen Thirza van 60 minuten om te kijken of zij zelf nog specifieke wensen en behoeften hebben voor de laatste 2 keer en/ of een vervolg. Ook zal Coby wekelijks ondersteuning krijgen van een schuldhulpmaatje bij het op orde krijgen van de financiën. Deze afspraak is elke donderdagochtend om 09.00 uur. Voor Thirza wordt een traject aangevraagd om te kijken of er sprake is van ADHD. Ze zal hiervoor samen met haar moeder naar een psycholoog gaan, die een kan test afnemen en kan bepalen of Thirza een vorm van ADHD heeft.

Stap 2. Bespreken en uitleggen (25 min)

Maak tweetallen en leg aan de hand van jullie tekeningen uit wat het plan is. Vermijd jargon en geef elkaar 2 tips en 2 tops over elkaars tekening en de uitleg.

Stap 3. Aan de slag (5 min)

- Wat ik uit deze oefening mee wil nemen is....
- Deze oefening ga ik komende tijd toepassen bij....

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Oefening 2: B1 niveau

2 personen

40
minuten

In deze oefening leer je om moeilijke woorden en vaktaal te vervangen door taal die aansluit op mensen die op B1 schrijven, lezen en praten. Zo oefen je met het vermijden van vaktaal en het aansluiten bij woorden die mensen spreken en het uitleggen van een lastige brief. Voor Deel 1. Van de oefening krijgt alleen de procesbegeleider de antwoorden vooraf te zien.

Stap 1. Vervangen van moeilijke woorden (15 min)

Vervang de onderstaande woorden door eenvoudige, alledaagse woorden die iedereen kent.

1. Echter:
2. Ter inzage:
3. Indicatie:
4. Voltooid:
5. Inlichten:
6. Sanctie:
7. Indien:
8. Naheffing:
9. Achterstallig:

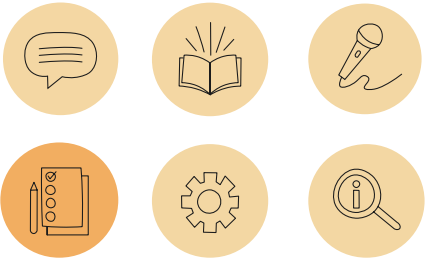
Bespreek plenair hoe iedereen de woorden heeft vervangen. De procesbegeleider geeft na de bespreking de woorden die B1 niveau zijn.

Stap 2. Versimpelen van taal (10 min)

Voor dit deel kun je een document of brief van de eigen organisatie gebruikmaken of de brief hiernaast.

Maak tweetallen. Persoon A heeft de opdracht om de onderstaande brief in begrijpelijke taal uit te leggen aan persoon B. Alleen persoon A leest de onderstaande brief door, waarna hij of zij de brief in begrijpelijke taal uitlegt aan persoon B. Persoon B schrijft steekwoorden op die goed te begrijpen waren en steekwoorden die als ingewikkeld ervaren werden.

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Vervolg oefening 2: B1 niveau

2 personen

40 minuten

Geachte heer/mevrouw ACHTERNAAM,

Uit hoofde van de huurovereenkomst d.d. DATUM ONDERTEKENING, maakt u als huurder gebruik van het pand dat is gelegen aan ADRES. Als tegenprestatie voor het gebruik van het pand, bent u maandelijks een huursom verschuldigd van € 850, welk bedrag steeds uiterlijk op de laatste dag van de maand bijgeschreven dient te zijn op ons (reeds bij u bekende) rekeningnummer.

Wij hebben u in het verleden reeds meermaals aangesproken op het feit dat u dient te voldoen aan uw betalingsverplichtingen die voortvloeien uit voornoemde overeenkomst. Desondanks stellen wij vast dat er momenteel nog steeds sprake is van een huurachterstand van in totaal € 2.550. Aangezien u weigerachtig blijft om voornoemd bedrag te voldoen, zien wij ons genoodzaakt om u thans, middels onderhavig schrijven, officieel in gebreke te stellen.

Indien wij voornoemd totaalbedrag niet binnen 30 dagen zien bijgeschreven staan op ons rekeningnummer, zien wij ons genoodzaakt om juridische stappen tegen u te ondernemen. Voor zover wij vóór het verlopen van die termijn geen betaling van u hebben ontvangen, melden wij u nu reeds dat wij in dat geval ook aanspraak zullen maken op vergoeding van rente, kosten en overige opeisbare vorderingen. Alleen door tijdige betaling van voornoemd bedrag, kunt u een (kostelijke) gerechtelijke procedure in dezen nog vermijden.

In afwachting van uw tijdige betaling,
Met vriendelijke groet,

Stap 3. Reflectie (15 min)

Bespreek met elkaar hoe de uitleg verliep.

Hoe ervaren persoon A het om de brief uit te leggen? Wat lukte wel? Wat lukte niet?

Hoe ervaren persoon B de uitleg? Welke woorden waren goed te begrijpen? Welke suggesties heeft persoon B voor de ingewikkelde woorden?

Optioneel: Loop desgewenst samen door de brief heen om alternatieven te bedenken.

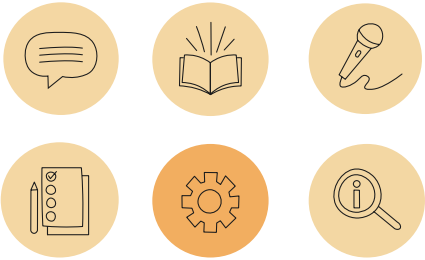
Stap 4. Aan de slag (5 min)

- Wat ik uit deze oefening mee wil nemen is.....

Antwoorden Deel 1:

Vervangen van moeilijke woorden naar B1 niveau:

- 1) toch / maar / alleen, 2) om in te kijken, 3) schatting / tip / situatie, 4) af / klaar, 5) melden / laten weten / vertellen, 6) gevolg / straf / boete, 7) als / wanneer, 8) belasting achteraf, 9) moet nog gedaan worden

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Als we goed willen aansluiten bij de taal en ook mogelijkheden van gezinnen, van inwoners, dan moeten we ook een aantal keuzes kritisch beschouwen, zo wordt ervaren in de proeftuinen. Binnen de proeftuinen is 'doen wat nodig is' een veelgehoord motto, en daarin wordt ook veel vrijheid en ruimte gegeven. Een klein maar betekenisvol voorbeeld is het kritisch zijn op werktijden en wanneer we verwachten van mensen beschikbaar te zijn voor gesprekken met hulpverleners. Die tijden sluiten niet goed aan bij de wensen en mogelijkheden van gezinnen en huishoudens en zijn gevormd door het systeem. Kan dit niet anders?

Volgens deze leidinggevende wel:

De shit is eromheen

Een leidinggevende vertelt:

"En de 9 tot 5 mentaliteit: gooi die eruit. Want tussen 9 en 5 zijn we allemaal op werk en op school, en de shit is eromheen. Kijk daarnaar. Dat mensen persé zoveel keer vrij moeten nemen van hun werk, omdat ze in gesprek moeten met jou. Denk even na: hoe zou je dat zelf vinden? Gewoon verlengde openingstijden, dat je als organisatie van 8 uur 's morgens tot 8 uur 's avonds open bent. Dat is veel vriendelijker."

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Wil je nog meer weten over het basisprincipe eenvoudig? Bekijk dan onderstaande bronnen!

- [Artikel](#) over schrijven op B1 niveau met tips.
- [Website](#) waarop moeilijke dingen op een makkelijke manier uitgelegd worden. Hier zijn ook retourstickers te bestellen met 'Ik begrijp deze brief niet'.
- [Deze](#) informatiekaart van de VNG gaat over maatregelen die gemeenten kunnen nemen bij vastlopende casuïstiek. Vooral kinderen met complexe zorgvragen en behoeften lopen nu soms vast in hun zoektocht naar ondersteuning. Hierin wordt ook uitgelegd wat belangrijk is bij het hebben van één aanspreekpunt voor gezinnen.
- Een [informatiekaart](#) van het Nederlands Jeugdinstituut over de ervaringen en behoeftes van ouders en jongeren over integrale jeugdhulp.
- Praatplaten om beeldend te maken en zo eenvoudiger uit te leggen wat gezinnen te wachten staat wanneer zij in de Jeugdbeschermingsketen terecht komen.

- Ambulante hulp aan laagtaalvaardige slachtoffers van huiselijk geweld | [KIS](#).

Spreekende verhalen in beeld en geluid

- Een professional [vertelt](#) over het investeren in procesafspraken.
- Een professional [legt uit](#) hoe zij het proces zo eenvoudig mogelijk maakt voor een gezin.

Handelen na afweging

Handelen na afweging gaat over het kunnen vertragen en verdragen, het toelaten van emoties en vanuit rust en ruimte zorgvuldige afwegingen maken. Maar wat is daarin nu essentieel en vooral: hoe doe je dat? Kom binnen bij Ricardo en laat je inspireren tot handelen na afweging door collega's, verhalen, oefeningen en achtergrondinformatie.

[Klik hier voor inspiratie](#)

“Wat mij uiteindelijk ontvankelijk heeft gemaakt voor hulpverlening is dat er eerst verbinding met mij werd gezocht. Die hulpverlener zocht echt naar de raakvlakken, voordat we we samen konden kijken hoe we mijn problemen konden aanpakken.”

Handelen na afweging

Klik op een van onderstaande iconen om je verder te verdiepen

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

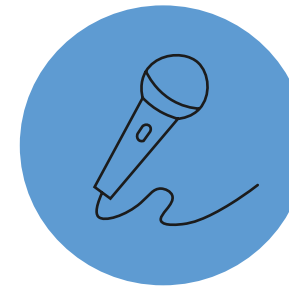
Lerend

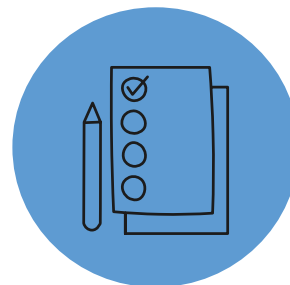
Toelichting
meer over dit
basisprincipe

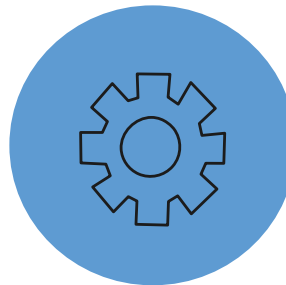
Sprekende verhalen
lees, luister en kijk naar
illustreernde verhalen

**Professional aan
het woord**
wat vakcollega's
hierover zeggen

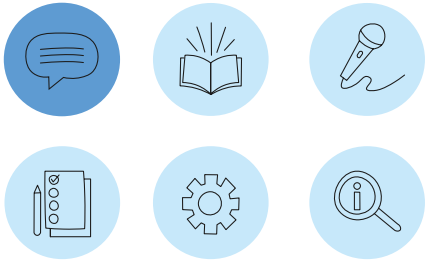
Oefenen
zelf aan de slag

Leidinggevenden
suggesties voor
leidinggevenden

Achtergrond informatie
onderzoeken en studies

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Dit basisprincipe gaat over het pas handelen na afweging. Dit doe je door waar nodig te vertragen, door ruimte te pakken om in rust zorgvuldig de situatie in kaart te brengen, te analyseren, te bespreken en passende (lange termijn) doelen te stellen met de leden van het gezin/huishouden. Je sluit daarin aan bij hun tempo. Gevoelens van ongemak, onmacht, pijn etc. laat je daarin toe, verdraag je. Je herkent je eigen stressmomenten, zorgen en angst en die van de ander en bent juist dan in staat om te vertragen en niet te handelen zonder een gedegen afweging. Je voorkomt dat er te snel beslissingen worden genomen en dat je (voortdurend) in de actiestand staat, ook als je daardoor ongemak moet verdragen.

Bij handelen na afweging staan de volgende elementen centraal:

Kernelement 1: Vertragen omwille van zorgvuldige afweging

Waaruit bestaat het beoogd vakmanschap van professionals:

- Je pakt ruimte om in rust zorgvuldig de situatie (breed) in kaart te brengen, te analyseren, te bespreken en passende (lange termijn/ duurzame) doelen te stellen met het gezin/huishouden.
- Je bent in staat op de rem te trappen en te vertragen, juist als het 'spannend' is.
- Je sluit aan bij het tempo van de leden van het gezin/huishouden.
- Luisteren, doorvragen en de ander willen begrijpen zijn belangrijke kwaliteiten.

Kernelement 2: Verdragen van ongemak

Waaruit bestaat het beoogd vakmanschap van professionals:

- Je voorkomt dat je (voortdurend) in actiestand staat
- Je herkent gevoelens van stress, angst, zorgen etc. bij jezelf en de ander en bent in staat om juist op die momenten niet te handelen.
- Je kan gevoelens van ongemak, onmacht, pijn etc. toelaten.
- Je bent in staat een afweging te maken op basis van het principe; wat is nu het minst schadelijk.
- Je beseft je dat situaties niet altijd opgelost kunnen of hoeven worden of (nog) niet om een oplossing vragen.

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 1: vertragen omwille van zorgvuldige afweging

Rome is ook niet op een dag gebouwd

Deze professional is betrokken bij een gezin waarbij ouders niet willen dat zij met de gastouder in gesprek gaan, terwijl er wel grote zorgen zijn over de veiligheid van hun jongste kindje.

De professional heeft hier begrip voor en legt uit waarom het belangrijk is, wat het oplevert. Ook onderzoekt ze de onderliggende redenen en mogelijkheden waarop het voor ouders toch prettig voelt. Er verstrijken weken en dan vindt ze een manier waarop het gesprek toch wordt gevoerd, op een manier die voor ouders goed is en voor het vervolg waardevolle informatie oplevert. De uitkomst is nu anders dan wanneer ze weken eerder had gehandeld.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- De professional vraagt goed door en heeft begrip voor de zorgen van ouders
- De professional behoudt rust en neemt de tijd om toch tot een oplossing te komen die voor beide goed voelt

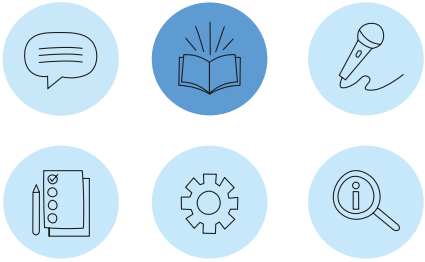
Luister hier naar verhaal:

Scan de QR om naar het verhaal te luisteren of klik [hier!](#)

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 1: vertragen omwille van zorgvuldige afweging

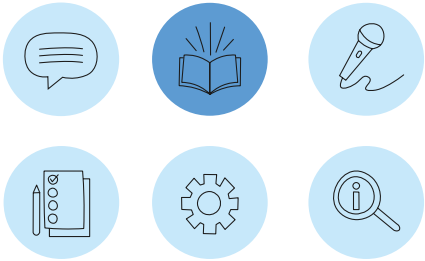
Peter Dijkshoorn, landelijk ambassadeur lerend jeugdhulpstelsel, vertelt over het belang van tijd nemen. Omdat dit een belangrijke voorwaarde is om echt te kunnen luisteren. Hij vertelt over een onderzoek waarin hulpverleners de opdracht hadden het leven van het gezin in kaart te brengen. Omdat zij de tijd hadden en namen én zij niet de opdracht kregen 'te helpen' of een oplossing te vinden ontstond die eigenlijk juist wel.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- Om echt goed te kunnen luisteren is tijd een voorwaarde
- Deze professionals kregen de ruimte in tijd en opdracht om te luisteren en de situatie (verleden en heden) zorgvuldig in kaart te brengen. Dit leverde veel inzichten op, bij zowel ouders als professionals, en daarmee ook andere oplossingsrichtingen.

Klik op dit fragment en luister wat hij hierover vertelt:

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 2: verdragen van ongemak

Met dat zwaailicht op je kop

Deze ex-professional en leidinggevende vertelt hoezeer zij de druk ervaarde en ervaart om te handelen. Druk vanuit de maatschappij, vanuit organisaties, leidinggevend en én jezelf. Hoe ongemakkelijk het voelt voor anderen en jezelf om niets te doen. Maar hoezeer nodig het is om dit ongemak toch te leren verdragen. Omdat handelen vanuit ongemak niet het beoogde resultaat oplevert.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

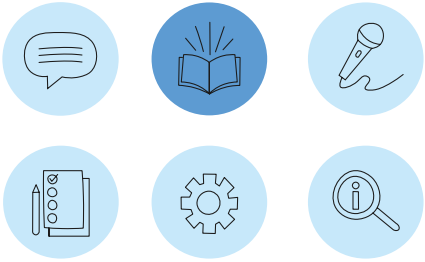
- Dat je als professional ongemak moet durven toelaten
- Als professional is het soms beter om (even) niets te doen, niet te handelen, omdat de neiging tot handelen niet bijdraagt aan het gewenste (duurzame) effect. Niets doen is dan ook iets doen.

Een leidinggevende vertelt:

“Waar wij de hele dag het meeste op coachen is het verdragen van ongemak. In jezelf, bij de ander, in een situatie die je ziet. Je staat erbij, je kijkt ernaar. Het voelt vet ongemakkelijk en je krijgt het niet veranderd. En dat miste ik toen ik in mijn tijd als

jeugdbeschermer werkte, waar ik dan natuurlijk over nadenk, toen miste ik die vaardigheid en coaching daarop. Ik werd gedruild om te handelen. Ik moest iets vinden van situaties. Dat ik, als ik een kind dan uit onveiligheid haalde door het uit huis te plaatsen, het kind in nieuwe onveiligheid zette, omdat het in een maand tijd zes keer werd overgeplaatst en op plek zeven werd misbruikt... Dat deed er niet toe, want ik moest handelen. Ik denk dat wat de sector nodig heeft, en wat ik dus ook terug hoor, is het leren verdragen van hele ongemakkelijke situaties. Hebben we als maatschappij ook nodig. Want het moment dat een jeugdbeschermer die situatie gaat verdragen, in plaats van ingrijpen, en het gaat mis, dan moet de maatschappij zeggen: maar je hebt het in ieder geval wel geprobeerd. Foute uitkomst, maar je hebt het niet fout gedaan. Dat vinden we heel moeilijk, want we houden van veroordelen. Erkennen dat je soms niks kunt doen, behalve ernaast zitten en een arm om iemand heen slaan is verdragen van ongemak. Als je dat leert te doen, dan ga je minder met dat zwaailicht op je kop als een dolle aan de slag en hou je meer het overzicht en kom je uiteindelijk verder. Geloof ik echt.”

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 2: verdragen van ongemak

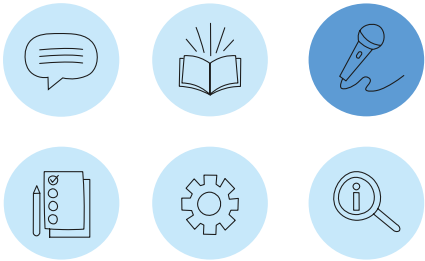
Peter Dijkshoorn, landelijk ambassadeur lerend jeugdhulpstelsel, vertelt hier over een meisje die in zijn praktijk kwam en vertelde dat zij al jaren werd mishandeld thuis. Ze wilde echter niet dat Peter in gesprek ging met haar ouders of met anderen hierover. Ze wilde dit op haar manier aanpakken. Hoe ingewikkeld ook, Peter koos ervoor hier gehoor aan te geven. Maar dit zat hem natuurlijk niet lekker, zacht gezegd. Toch verdroeg hij zijn emotie, besprak dit ook met het meisje en door in contact te blijven kwam er uiteindelijk een wel een oplossing.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- Ondanks de wetenschap dat dit meisje niet veilig was thuis koos Peter er niet voor in te grijpen maar om in contact te blijven en de wens van dit meisje te respecteren.
- Hij verdroeg zijn eigen ongemak, en deelde dit ook met het meisje waardoor er een mooi inzicht voor zowel hem als haar kwam.
- Door in contact te blijven kwam er een oplossing, die voor het meisje uiteindelijk beter was dan wanneer er direct was ingegrepen en het contact verloren was gegaan.

Klik op dit fragment en luister wat hij hierover vertelt:

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Naam:

Peter Dijkshoorn

Beroep/vakgebied:

kinder- en jeugdpsychiater (n.p.)
nu actief voor de VNG in het
kader van lerende jeugdhulp

Wie of wat heeft je geïnspireerd om in dit vakgebied te stappen?

Mijn vader, die in het onderwijs met kwetsbare jongeren werkte

Wie in je eigen netwerk is voor jou een sparringpartner?

Collega-professionals om gedachten te toetsen en ideeën op te halen, maar in de eerste plaats ouders en kinderen met wie ik werkte en werk

Over welke beweging in de kind- en gezinsbescherming ben je hoopvol?

Beweging van 0

Als je één wet of regel overboord mag gooien, welke zou dat dan zijn?

Ik zou er één toevoegen: je hoeft je aan geen enkele regel te houden die tegen de bedoeling voor ouders en kinderen werkt

Wat gun jij iedere professional die werkt met mensen in een kwetsbare positie?

Supervisie

Welk handelen van professionals zie je waar je meer van zou willen zien?

De combinatie van deskundigheid en betrokkenheid.

Waar moeten professionals volgens jou vanaf morgen mee stoppen?

Beslissingen nemen en adviezen geven zonder af te wegen of het middel niet erger is dan de kwaal.

De keuzes van Peter:

~~Koffie of Thee~~

Huisbezoek of Kantoor

~~Intervisie~~ of Webinar

Luisteren of Vertellen

Verlag lezen of ~~schrijven~~

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Oefening 1: Luisteren, erkennen, inzoomen, doorvragen

Stap 1. uitleg (5 min)

In deze oefening onderzoek je in tweetallen hoe je een afweging maakt door te luisteren, te erkennen en door te vragen. Ook pak je de ruimte om in rust zorgvuldig de situatie te analyseren, passende (lange termijn/ duurzame) doelen te stellen en een afweging te maken.

Luisteren: Je luistert zonder oordeel en met aandacht door de woorden van de ander zo min mogelijk te kleuren en objectief waar te nemen van wat de ander verbaal en non-verbaal kenbaar maakt. Dit kan worden ondersteunt door het maken van aantekeningen, waarbij de aandacht niet op het papier, maar op de ander gericht blijft.

Erkennen: Je herhaalt de kernwoorden, ondersteund door de non-verbale communicatie (intonatie, gebaren en spreektempo) van de ander. Bij het geven van de erkenning, voeg je geen eigen woorden of een eigen perspectief toe. Door enkel de woorden van de ander te herhalen, kan die in de eigen belevingswereld blijven en deze verder verkennen. Vervolgens

Doorvragen: Om de ander te begeleiden bij wat belangrijk is en prioriteit heeft, stel je open vragen die met verandertaal kunnen worden beantwoord (zie onder). Help de ander het belang te voelen om dingen op te lossen.

Afwegen: Maak vervolgens samen een afweging over wat een passende vervolgstap is. Niet door te sturen, maar door samen de situatie beter te begrijpen en voor- en nadelen op een rij te zetten.

2 personen

20
minuten

Stap 2. Oefening (10 min per situatie)

Maak tweetallen. Persoon A vertelt een eigen situatie waarin hij/ zij een lastige keuze moet maken of iets in wil veranderen.

Voorbeeld: Persoon A: Ik zit niet lekker in mijn vel, ik loop thuis vast, want werk vraagt te veel energie en daardoor heb ik geen puf meer om het huis netjes te houden of gezond te koken of een beetje gezellig te doen tegen mijn partner (Luisteren)

Persoon B: Dus je zegt dat je niet lekker in je vel zit, thuis vastloopt door te weinig energie na werk, waardoor het huis niet netjes is, je ongezond kookt en ongezellig bent voor je partner. (Erkennen)

Persoon B vraagt door op basis van verandertaal. Bepaal samen wat de meeste prioriteit heeft en wat het belangrijkste is voor persoon A. Dit kun je doen met behulp van onderstaande vragen, zoals door te vragen naar redenen e/of voordelen en risico's in kaart te brengen.

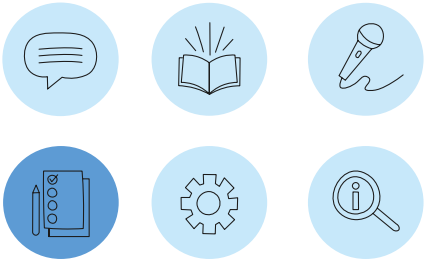
Gericht op verlangen

- Wat wil je graag?
- Wat zou je het liefst zien?
- Waar hoop je op?

Gericht op vermogen

- Wat is er mogelijk?
- Wat zou je kunnen doen?
- Waartoe ben je in staat?

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Vervolg oefening 1: Luisteren, erkennen, inzoomen, doorvragen

Vragen naar redenen

- Waarom zou je deze verandering willen?
- Wat zou deze verandering jou opleveren?
- Wat zijn de drie belangrijkste voordelen van deze verandering? (redenen)
- Welke risico's wil je graag verminderen?

Gericht op noodzaak

- Hoe belangrijk is deze verandering?
- Wat zou er kunnen gebeuren als je dit niet doet?

Algemene vragen

- Als je zou besluiten om deze verandering door te voeren, hoe zou je het dan aanpakken? (vermogen)
- Hoe belangrijk is het voor je om deze verandering door te voeren? (noodzaak)
- Hoe denk je het te gaan doen? (besluit)
- Wie of wat heb je hierbij nodig? (stappen zetten, bekrachtigen)
- Wat doet je nu al hiervoor? (stappen zetten, bekrachtigen)

Persoon A en B: Op basis van de antwoorden, de voordelen en de risico's wegen jullie samen af wat er als eerste opgepakt gaat worden en hoe.

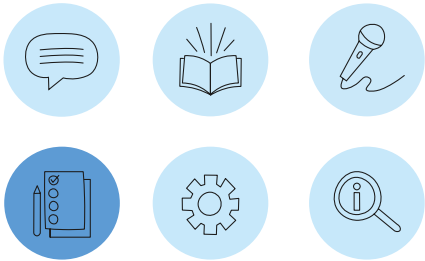
Stap 3. Reflecteer samen op het gesprek op basis van de volgende vragen (10 min)

- Wat werkte goed? Wat werkte niet zo goed?
- Hoe maak jij normaal gesproken afwegingen? Op basis waarvan? Kijk je naar alleen naar feiten of ook meningen/ belevingen?
- Maak je afwegingen meer op gevoel of ratio?
- Spelen hier jouw trigger, blinde vlekken of waarden een (te) grote rol in?

Stap 4. Aan de slag (5 min)

- Wat ik uit deze oefening mee wil nemen is....
- Waar ik in mijn werk op ga letten is....

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Oefening 2. Afstand nemen van een situatie

Omgaan met ongemak en leren vertragen is een belangrijke vaardigheid van het basisprincipe Handelen na afweging. Deze oefening is een individuele oefening om los te komen van een gesprek en er vanaf een afstand rustig naar te kijken.

Stap 1. Geleide oefening van een lastig gesprek (10 min)

Neem een situatie waarbij je een moeilijk gesprek had met een ander; een collega zijn of een ouder of een kind. Denk terug aan die dag en doorloop die dag, hoe ben je naar dit gesprek gegaan, pakte je de fiets, de auto of kwam de ander naar jou toe. Hoe voelde je je onderweg, wat zag je, wat had je aan, wat ervaarde je, welke gedachte had je. Was je gestrest of rustig?

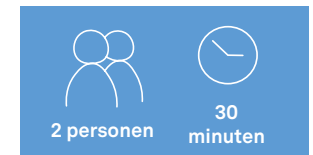
Je komt nu bij de deur waar het gesprek plaats vindt, je maakt die open en ontmoet de ander. Hoe deed je dit? Gaf je een hand, wisselde je beleefdheden uit, wat zei je? etc.

Je gaat na en denkt terug hoe je met de ander in gesprek ging; Wat zei je, wat zei de ander, hoe voelde je je? Wat maakte dat je je ongemakkelijk voelde, waardoor kwam dat, wat deed de ander of zei de ander? Hoe reageerde jij daarop?

Waar zat het ongemak in je lijf? In je hoofd, hart, buik of elders? Wat voelde je, wat voor gevoel was het, tintelingen, zeurend gevoel, knoop in je maag, gespannen? Je stopt even in dit moment van ongemak.

Stap 2. Afstand nemen (10 min)

Je beeld je in dat je een ladder opklimt zodat je boven jezelf en de ander uit stijgt. Je kijkt naar beneden en ziet jou en de ander zitten. Kijk naar jezelf. Hoe zie je jezelf erbij zitten? Wat neem je waar, hoe kijk je naar deze persoon, wat zie je die doen, denken en voelen? Welke verklaringen geef je voor dat denken, doen en voelen?

Stap 3. Notitie aan jezelf (10 min)

Schrijf een korte notitie aan jezelf zoals je jezelf daar zag in dat gesprek. Maak er een positieve, bemoedigende, ontschuldigende memo van met een goed advies.. In de trant van; Lieve... ik zie jou daar zitten... Logisch dat...Maar weet dat...Je hoeft niet... Je mag...Wellicht kan je meer of minder...

Schrijf het in 1x keer, denk er niet over na, kromme zinnen, of van de hak op de tak maakt allemaal niet uit. Schrijf in 1x door. Je kunt dit bij ieder gesprek of situatie waarin je ongemak voelt doen. Merk ook het effect op van deze oefening. Misschien maakt het helder wat jouw triggers zijn hoe je weer rustig kan worden.

Stap 4. Aan de slag (5 min)

- Wat ik uit deze oefening mee wil nemen is....
- Waar ik in mijn werk op ga letten is....

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Verdragen van ongemak, een veelbesproken thema dat aandacht vergt. Hoe moeilijk ook, soms is even niks doen beter dan iets doen. Een veelgehoord credo: ‘first do no harm’. Dit lijkt vanzelfsprekend maar vraagt toch veel van professionals: herkennen en erkennen van emoties, van pijn en van ongemak, de tijd nemen dit gevoel en de situatie goed te onderzoeken, een plek te geven en tegelijkertijd de druk voelen van buitenaf om wel te handelen. Die druk van buitenaf helpt zeker niet. Ook als maatschappij, als systeem, als bestuurder, als leidinggevende en beleidsmaker moeten we ons ervan bewust zijn dat we niet alles kunnen oplossen, dat we moeten verdragen. Dat soms niks doen beter is dan iets doen. Als leidinggevende kun je daar al veel in betekenen.

Zoals Peter Dijkshoorn in dit pleidooi toelicht (klik op het fragment om het te beluisteren):

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Wil je nog meer weten over het basisprincipe handelen na afweging? Bekijk dan onderstaande bronnen!

- Erik Gerritsen bedacht het concept 'egoloos hulpverleners'. Een egolooze hulpverlener is volgens Gerritsen: iemand die bevestigt, stimuleert, activeert. Iemand die aanmoedigt en geniet van de resultaten die de sociale groep bereikt. Door WIJ Groningen is een [actieonderzoek](#) uitgevoerd naar wat egoloos hulpverleners nu eigenlijk vraagt van hulpverleners en organisaties. Lees meer over het onderzoek in het tijdschrift Waardenwerk.
- Een [boekje](#) gemaakt door de kinderombudsman Rotterdam: Het is mijn toekomst! Waar wachten we op? Waarin ervaringen en oplossingen van jongeren worden gegeven.
- Samenwerken aan een duurzaam perspectief bij stagnatie. Een [artikel](#) van het Nederlands jeugdinstituut vol tips en praktische informatie over samenwerken aan een duurzaam perspectief.

Spreekende verhalen in beeld en geluid

- Peter Dijkshoorn over het [verdragen](#) van ongemak.
- Rome is ook niet op [één dag](#) gebouwd.
- Peter Dijkshoorn over het belang van de [tijd](#) nemen.
- Peter Dijkshoorn over [luisteren](#).

Van mens tot mens werken

Van mens tot mens werken gaat over als mens de ander benaderen en eveneens als mens zien. Maar wat is daarin nu essentieel en vooral: hoe doe je dat? Kom binnen bij Truusje en laat je inspireren tot van mens tot mens werken door collega's, verhalen, oefeningen en achtergrondinformatie.

[Klik hier voor inspiratie](#)

“In de papieren ben je altijd Moeder, maar de gedragswetenschapper en de pleegouders worden met hun voornaam genoemd. Ik heet gewoon mama of Truusje. Plaats je eigen niet boven een vader of moeder.”

Diensten Buro Truusje

Pap

Housejou

Van mens tot mens werken

Klik op een van onderstaande iconen om je verder te verdiepen

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

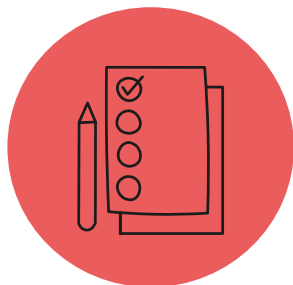
Toelichting
meer over dit
basisprincipe

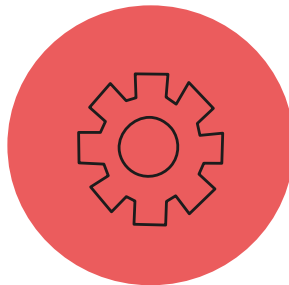
Sprekende verhalen
lees, luister en kijk naar
illustreernde verhalen

**Professional aan
het woord**
wat vakcollega's
hierover zeggen

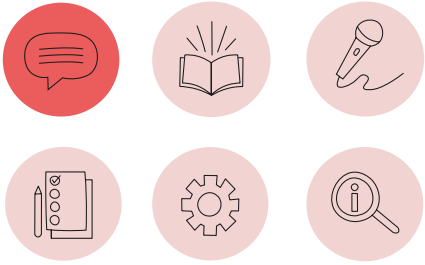
Oefenen
zelf aan de slag

Leidinggevenden
suggesties voor
leidinggevenden

Achtergrond informatie
onderzoeken en studies

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Dit basisprincipe gaat erover dat je als mens de leden van het gezin/huishouden en hun netwerk benadert en hen ook ziet als mens. Je investeert in de ander en wil zijn/haar acties, keuzes en situatie begrijpen, zonder deze te vermengen met eigen ervaringen, interpretaties, normen en waarden etc. Je schrikt niet van je eigen emoties en van die van anderen, je bent en blijft ook dan dichtbij het gezin/huishouden en jezelf. Je staat het toe om te voelen, om je te verplaatsen in de ander. Je bent en durft jezelf te zijn als mens, naast jezelf als professional, en bent niet bang om iets persoonlijks te laten zien of te vertellen. Je zorgt dat het gezin goede en prettige ervaringen opdoen met jou als professional, met anderen en in de acties die jullie samen doen.

Bij van mens tot mens werken staan de volgende elementen centraal:

Kernelement 1: Inleven en invoelen

Waaruit bestaat het beoogd vakmanschap van professionals:

- Je ziet de ander als een gelijkwaardig authentiek persoon met eigen talenten, krachten en uitdagingen.
- Je investeert in luisteren en doorvragen, dat betekent dat je de ander (in zijn geheel) en zijn/haar acties, keuzes en situatie wilt begrijpen, zonder deze te vermengen met jouw eigen ervaringen, interpretaties, normen en waarden etc.

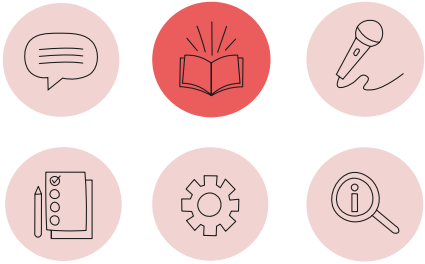
- Je staat het toe om te voelen, om je in de ander te verplaatsen en je zo in te leven met de wil om de ander te leren kennen en te begrijpen.

Kernelement 2: Nabij durven zijn en blijven

Waaruit bestaat het beoogd vakmanschap van professionals:

- Je bent en durft jezelf te zijn, als mens, naast jezelf als professional.
- Je schrikt niet van je eigen emoties en die van anderen, je bent en blijft ook dan bij het gezin en bij jezelf.
- Je zorgt dat het gezin/huishouden goede en prettig ervaringen opdoen met jou als professional, met anderen en in de acties die jullie samendoen.

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Kernelement 1: inleven en invoelen

Dat was niet de bedoeling

Deze professional vertelt hoe hij in een complexe situatie met het hele gezin in gesprek is gegaan. Hij luistert niet alleen naar moeder, maar probeert ook echt het verhaal van vader te begrijpen.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

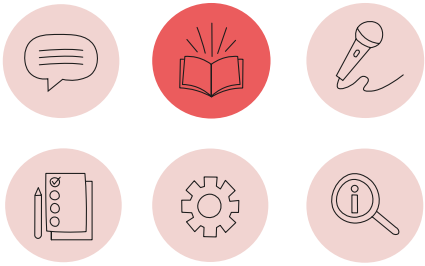
- Deze professional neemt echt de tijd voor het verhaal van de moeder/vader/kinderen.
- Hij luistert aandachtig, probeert de situatie echt te begrijpen en voelt/leeft zich in.

Hij vertelt hierover:

Scan de QR om naar het verhaal te luisteren of klik [hier!](#)

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 1: inleven en invoelen

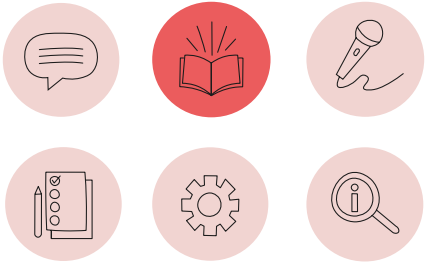
Je kijkt hier naar een fragment uit een simulatie waarin een professional voor de eerste keer langs gaat bij een vrouw die tijdelijk bij haar neef inwoont. De professional gaat open het gesprek in, de professional verplaatst zich in de band die deze moeder en neef hebben en een compliment brengt een hele positieve sfeer in het gesprek.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- Deze professional gaat open het gesprek in en geeft ruimte voor en woorden aan wat ze voelt bij deze vrouw en neef
- Een compliment geven is positief voor de sfeer.

Klik hieronder en kijk maar naar dit fragment:

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 2: nabij durven zijn en blijven

Ik ging gewoon niet weg

Deze professional heeft regelmatig te maken met emoties, boosheid. Zo is er een moeder die haar wel eens heeft uitgescholden en schreeuwt naar haar. Dit schrikt haar niet af. Ze blijft nabij en gaat met moeder in gesprek over de oorzaak van haar emotie. De moeder vindt dit heel fijn, er is onvoorwaardelijke hulp.

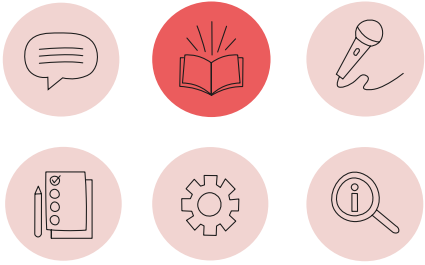
Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- Als professional laat je je niet afschrikken door (heftige) emoties, je bent en blijft nabij en emoties mogen er zijn
- Je onderzoekt en bespreekt waar de emotie vandaan komt en wat passende oplossingen zijn

Een professional vertelt:

“Kijk, toen ik uiteindelijk het gezin uit ging had ik een hele prima band met deze moeder. Maar daar hebben we in moeten investeren. Ze heeft ook weleens tegen me gezegd: ‘je bent een kutwijf.’ Ik bedoel, en dat mag, dat kan ik hebben. Maar ook het feit dat ze dat kon zeggen en dat ik dan niet gelijk de deur uit rende met: ‘ik word bedreigd of er is wat aan de hand’. Nee, ik ging gewoon niet weg, ik bleef gewoon. Dat vond zij gewoon heel fijn. Ze zei: ik kan mezelf zijn, ik kan gewoon schreeuwen tegen je wat ik wil en tegelijkertijd kijk je van ja, en hoe nu verder? Je hoort wel mijn boosheid en je hoort wel mijn onmacht, maar je gaat niet gewoon door op je eigen pad. En dat is denk ik wat ik ook bedoel met aansluiten bij ouders, gewoon goed horen wat ze schreeuwen, en vooral waarom schreeuwen ze. Wat zit daar onder, wat is de onderliggende boodschap die ze eigenlijk mee willen geven? Wat is de onmacht die ze misschien ervaren, of de boosheid of wat dan ook.”

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Kernelement 2: nabij durven zijn en blijven

Ze was ook gewoon een mens

Deze moeder vertelt hoe belangrijk het voor was dat een professional een 'gewoon mens' was, door bijvoorbeeld met haar over het moederschap te praten vanuit eigen ervaringen. Of dat zoiets simpels als een cadeau voor haar verjaardag krijgen zo'n positieve uitwerking heeft.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

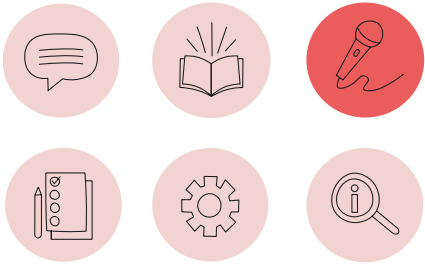
- Wees ook jezelf, niet alleen een professional
- Kleinigheden doen veel met een mens en levert een prettige ervaring op

Een professional vertelt:

“Ze was natuurlijk niet mijn vriendin, maar ze was ook gewoon niet alleen de hulpverlener. Ze was ook gewoon een mens. Dat deelde ze ook met me en dat vond ik ook gewoon heel belangrijk, want ze had ook zelf kinderen. En hè, dus we bespraken ook gewoon dingen over het moederschap. En dat, als je bijvoorbeeld in het zwembad zit naast een moeder, dan bespreek je dat soort dingen over de kinderen.

Of dat ze bij mij gewoon langskwam met een cadeautje op mijn verjaardag. En ja, die liet mij ook gewoon Petra zijn”

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)**Naam:**

Mascha Struijk

Beroep/vakgebied:

Trainer bij (jeugd) hulporganisaties en gemeenten, spreker, podcastmaker van de podcast: Professional vanuit je hart, orthopedagoog, en auteur van het boek: In 10 stappen professional vanuit je hart.

Wie of wat heeft je geïnspireerd om in dit vakgebied te stappen?

Mijn eigen jeugd. Toen ik een jaar of 14 was heb ik besloten dat geen enkel kind zo eenzaam mocht zijn als ik. Daarom ben ik heel bewust pedagogiek gaan studeren. Ik had al jong door dat het heel erg in de ouder-kind relatie en het netwerk zit, dat je iemand hebt om op terug te vallen of het nou goed of slecht gaat. Dat maakt het verschil.

Wie in je eigen netwerk is voor jou een sparringpartner?

Ik heb een aantal mensen om me heen die me goed kennen en waarvan ik ook weet dat ze eerlijk tegen me zijn. Dit zijn mensen die de diepere boodschap van mijn missie goed kennen, maar niet alleen maar 'ja en amen' zeggen. Ze durven juist eerlijk te zijn in wat ze denken en vinden. Dat vind ik ook in de jeugdhulpverlening heel belangrijk: eerlijk, gelijkwaardig en duidelijk, niet mooier maken dan dat het is, maar wel altijd liefdevol en in verbinding. Eigenlijk zoals je een goede vriend zou adviseren. Zo zou het in de jeugdhulpverlening ook meer moeten, als je liefdevol eerlijk kunt zijn dan neem je de ander ook serieuzer.

Over welke beweging in de kind- en gezinsbescherming ben je hoopvol?

Dat er meer gesproken mag worden over de persoon van de professional. Dat houdt in dat het meer gaat over wie je bent, waar je voor staat en waar je in gelooft. Ik merk echt een verschil. Toen ik in 2018/2019 begon met mijn verhaal was er nog niemand die dit oppakte.

Nu is het wel meer onderdeel geworden van het werk. Dat de professional mens is, en zijn of haar eigen ervaring meeneemt. Dat idee, dat is echt in beweging. Er moet nog veel in gebeuren, maar we zijn al verder dan een paar jaar geleden.

Als je één wet of regel overboord mag gooien, welke zou dat dan zijn?

Uren bijhouden/tijd schrijven. Het infantiliseert de professionals en het helpt voor geen centimeter om de zorg betaalbaar te houden. Meer controle maakt de zorg alleen maar slechter.

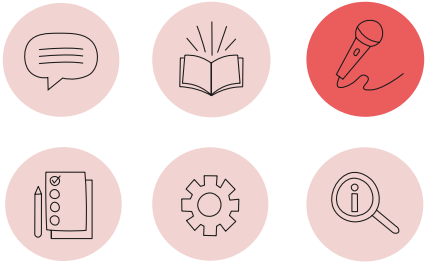
Wat gun jij iedere professional die werkt met mensen in een kwetsbare positie?

Dat ze bij zichzelf kunnen blijven. Dat ze echt de hulpverlener kunnen zijn die ze zelf willen zijn met hun eigen normen en waarden. Daar hebben professionals meer persoonlijk en professioneel leiderschap voor nodig. Ik zeg altijd: handel met 5% meer liefde en lef. Als je meer liefde voelt voor de mensen voor wie we het doen en voor jezelf, dan wordt het voor iedereen beter. Eigenlijk gaat het om meer handelen naar de beroepscode i.p.v. de protocollen.

Welk handelen van professionals zie je waar je meer van zou willen zien?

Dat professionals kiezen voor de relatie i.p.v. de regel. Voor de mens en niet het protocol. Bijvoorbeeld op een training die ik laatst gaf, daar

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Naam:

Mascha Struijk

Beroep/vakgebied:

Trainer bij (jeugd) hulporganisaties en gemeenten, spreker, podcastmaker van de podcast: Professional vanuit je hart, orthopedagoog, en auteur van het boek: In 10 stappen professional vanuit je hart.

vertelde een deelnemer dat ze een veiligheidscheck niet heeft ingevuld, op basis van mijn training. Omdat ze aan alles voelde dat ze dan het contact met de ouders kwijt zou raken. Dus zij heeft echt gekozen voor het samenwerken met de ouders. Tuurlijk, dan heb je later iets uit te leggen binnen je organisatie. Maar zolang je het goed uit kan leggen dan heb je geen enkel probleem.

Waar moeten professionals volgens jou vanaf morgen mee stoppen?

Met het systeem de schuld geven. Kijk niet naar anderen om de problemen op te lossen maar leg de focus op jezelf. Als je dat doet dan verandert er zo ongelooflijk veel. Als iedereen zich richt op zijn eigen cirkel van invloed en probeert daarin het beste te doen, dan hebben we morgen een betere wereld. Ook als er aan het systeem nog niks veranderd is.

De keuzes van Mascha:

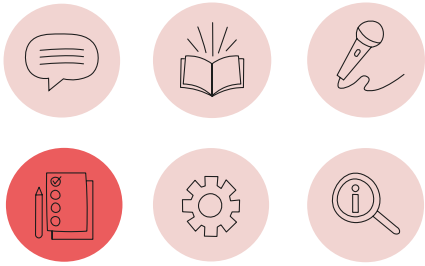
Koffie of Thee

Huisbezoek of Kantoor

Intervisie of Webinar

Luisteren of Vertellen

Verlag lezen of schrijven

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Oefening 1: Verplaatsen in het perspectief van de ander (30 min)

Met deze oefening verplaats je je in het perspectief van de ander, waardoor je de ander beter begrijpt en daarom neutraal kan benaderen. Het is de kunst om je in de ander te gaan verplaatsen. Als het ware de situatie te beleven zoals een ander dat beleeft.

Stap 1. Opstellen betrokkenen (5 min)

Maak drie- of viertallen. Eén persoon bedenkt en vertelt een situatie waarin hij/zij zich wil inleven in het perspectief van de ander en de ander (in zijn geheel) wil begrijpen (zonder deze te vermengen met eigen ervaringen, interpretaties, normen en waarden etc). Pak twee stoelen, waarvan één stoel jezelf representeert en één voor degene in wie je je wil inleven. Bijv. een stoel voor vader en een stoel voor jezelf.

Stap 2. Stoelenmethode (20 min)

Ga op de stoel van de in te leven persoon zitten. Zet beide voeten op de grond, sluit je ogen en herhaal eventueel de situatie kort in je hoofd om je goed in te voelen. Als het helpt kan een groepsgenoot op de stoel gaan zitten die jou representeert en/of kan een groepsgenoot opschrijven wat jij zegt. De andere groepsgenoot stelt de onderstaande vragen, die je helpen om je in het perspectief van de ander te verplaatsen en je empathische vermogen te vergroten. Beantwoord de vragen vanuit het perspectief van de persoon die jij representeert.

Vragen:

- Wat speelt er volgens jou in deze situatie?
- Wat is belangrijk voor jou?
- Wat zijn jouw gedachten hierbij?
- Wat voel jij hierbij?
- Welke vraag ligt er nu op tafel volgens jou?
- Wat zou er volgens jou nu moeten gebeuren?

Het is van belang om tijdens het beantwoorden van de vragen je eigen oordeel los te laten. Groepsgenoten mogen je daarop wijzen. Als het helpt kun je degene aankijken die jou representeert. Verwonder jezelf en probeer je open te stellen voor de gedachten en gevoelens die naar boven komen.

Stap 3. Nabespreken (5 min)

Besprek kort na tot welke nieuwe inzichten de oefening heeft geleid en wat je eruit mee wil nemen in het contact met de ander. Herhaal de oefening met een situatie van de andere groepsgenoten.

Stap 4. Aan de slag (5 min)

- Wat ik uit deze oefening mee wil nemen is....
- Waar ik in mijn werk op ga letten is....

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Oefening 2. Elkaar beter leren kennen door je hand

Deze oefening kun je doen met collega's, ketenpartners of gezinnen. Het kan dienen als kennismaking, ijsbreker of om elkaar beter leren kennen aan de hand van je vijf vingers. Afhankelijk van je doel kun je verschillende betekenissen aan de vingers toekennen. Hieronder staan een aantal opties. Kies er per vinger één uit of bedenk een alternatief. Let op, sommige opties kunnen spannend zijn. De eerstgenoemde optie is vaak de veiligste.

3-4 personen 5 minuten

Stap 1. Vertel eens... (5 min per persoon)

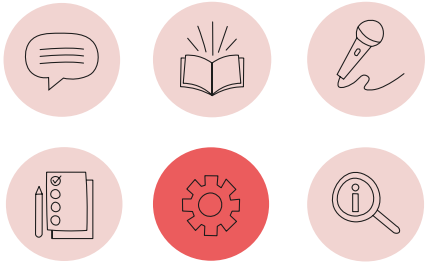
- Duim: Vertel waar je goed in bent, waar je trots op bent.
- Wijsvinger: Vertel waar je op gericht bent, wat je wil bereiken, waar je focus ligt.
- Middelvinger: Vertel waar je een hekel aan hebt, waar je kwaad van wordt, waar je absoluut niet tegen kunt.
- Ringvinger: Vertel waar je trouw/loyaal aan bent, van wie je houdt of met wie je een betere relatie wilt.
- Pink: Vertel waar je niet zo goed in bent, wanneer je je klein voelt, of waar je nog in wilt groeien.

Als je het veiliger wil maken, dan kun je eerst iedereen de vraag bij de duim laten beantwoorden, vervolgens de wijsvinger etc.

Stap 2. Aan de slag (5 min)

- Deze oefening ga ik toepassen bij...

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Van mens tot mens werken, door oprechte aandacht voor de ander vanuit jezelf, als mens. Een belangrijk basisprincipe voor het vak. Dit vraagt veel van professionals maar ook hier geldt weer; hierin moeten zij wel worden ondersteund. Met onmogelijke opdrachten ('los het op') en een loodzware caseload staat van mens tot mens werken continu onder druk. Je kunt de ander niet vol aandacht en oprechtheid tegemoet treden als je continu op de klok moet kijken en er een rij wachtenden op de stoep staat.

Geef professionals écht ruimte en tijd en het levert veel op, zo toont het voorbeeld van Peter Dijkshoorn aan. Kunnen we echt niet wat meer ruimte en tijd creëren? Kijk naar dit fragment hierover.

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Wil je nog meer weten over het basisprincipe van mens tot mens werken? Bekijk dan onderstaande bronnen!

- Zien is iets anders dan kijken: 5 [ervaringen](#) van professionals en ouders over contact maken, verbinden en gelijkwaardig samenwerken in de jeugdzorg. Gemaakt door het Ondersteuningsteam Uithuisplaatsingen Toeslagenaffaire.
- [Podcast](#): Professional vanuit je Hart. In elke aflevering bespreekt Mascha Struijk, soms met een gastspreker, hoe je met liefde en lef mensen écht verder kunt helpen.
- Een [adviesrapport](#) van de SER: Jeugdzorg van systemen naar mensen. In dit advies worden tien aanbevelingen gedaan om de uitvoering van jeugdzorg op korte termijn te verbeteren.
- [VER_haal](#): een bordevol magazine over jeugdparticipatie en ervaringsdeskundigheid.
- De Jeugdkantine: Een tiendelige [podcastserie](#) waarin de presentatoren je meenemen op een verkenningstocht door de leefwereld van jongeren. Elke aflevering heeft een ander onderwerp.

- Samen deskundig: Ervaringsdeskundigheid bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling, een [handreiking](#) voor gemeenten.
- Orange the world: Een wereldwijde [campagne](#) tegen geweld tegen vrouwen en meisjes.
- [Podcast](#): De reis naar herstel – In deze podcast van de Blijf Groep vertellen vier ervaringsdeskundigen van huiselijk geweld hun verhaal.

Spreekende verhalen in beeld en geluid

- Peter Dijkshoorn over de [tijd](#) nemen.
- Luisteren, vragen, [luisteren](#), vragen.
- Simulatie emotie tonen en [inleven](#).

Lerend

Lerend gaat over reflecteren op je eigen handelen, leren in de praktijk, feedback en hulp durven vragen. Maar wat is daarin nu essentieel en vooral: hoe doe je dat? Kom binnen bij Annie en laat je inspireren tot lerend werken door collega's, verhalen, oefeningen en achtergrondinformatie.

[Klik hier voor inspiratie](#)

“Mijn moeder had de gave om alles om haar te laten draaien, daardoor hoorde de hulpverlening mij niet. Dat heb ik gemist, dat iemand ook echt naar mij keek.”

Lerend

Klik op een van onderstaande iconen om je verder te verdiepen

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

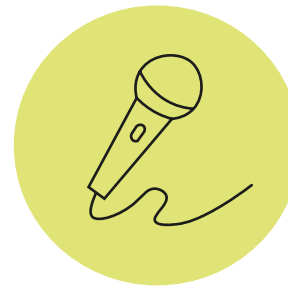
Lerend

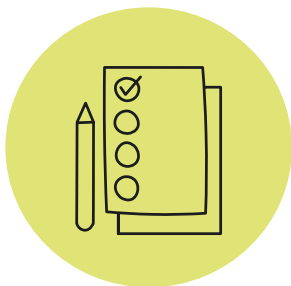
Toelichting
meer over dit
basisprincipe

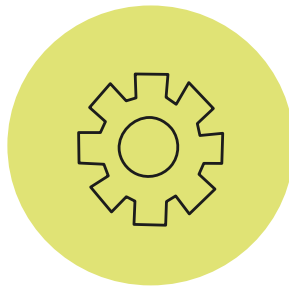
Spreekende verhalen
lees, luister en kijk naar
illustrerende verhalen

**Professional aan
het woord**
wat vakcollega's
hierover zeggen

Oefenen
zelf aan de slag

Leidinggevend
suggesties voor
leidinggevend

Achtergrond informatie
onderzoeken en studies

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Dit basisprincipe benadrukt dat leren en zelfreflectie horen bij het dagelijkse werk in de kind- en gezinsbescherming. Als professional ben je bereid en in staat naar jezelf en jouw handelingen en beslissingen te kijken; naar wat je (vanuit het verleden) meeneemt, naar wat situaties of gedrag met jou doen, hoe je hierop reageert etc. Je neemt je eigen oordelen, normen en waarden en triggers onder de loep en je weet wat je valkuilen zijn. Je bent in staat deze te herkennen, benoemen en hieraan te werken in het contact met gezinnen. Je omarmt ongemak vanuit het besef dat ongemak en onrust bij mensen, levens en trajecten horen. Deze situaties benut je om niet in een (over)reactie te schieten, maar om op jezelf, de ander en de situatie te reflecteren. Je durft en kan je hiervoor kwetsbaar opstellen naar collega's, Je weet dat je bewust onzeker mag zijn, durft hulp te vragen en te aanvaarden zonder een gevoel van falen. Je organiseert tegendenken en laat anderen toe die met andere informatie komen vanuit het besef dat ondanks alle inspanningen we niet precies kunnen weten wat er speelt. Je herkent buikpijnmomenten en neemt hierop actie, o.a. door collegiale consultatie.

Bij lerend werken staan de volgende elementen centraal:

Kernelement 1: In staat tot (zelf)reflectie

Waaruit bestaat het beoogd vakmanschap van professionals:

- Je bent bereid en in staat tot zelfreflectie.
- Je bent je bewust van wat je (vanuit het verleden) meeneemt, naar wat situaties of gedrag met jou doen, hoe je hierop reageert etc.

- Je erkent en herkent het ongemak dat hierbij komt kijken en gaat hier actief mee aan de slag zodat je mening, aannames, oordelen en normen en waarden niet belemmerend werken.
- Je kan dit benoemen en hieraan werken in het contact met gezinnen.

Kernelement 2: Hulp kunnen vragen

Waaruit bestaat het beoogd vakmanschap van professionals:

- Je bent in staat je kwetsbaar op te stellen naar collega's en hulp te vragen en aanvaarden zonder een gevoel van falen.
- Je herkent buikpijnmomenten en doet hier iets mee.
- Je erkent dat je niet alles weet en hoeft te weten en omarmt andere professionals of schakelt hen in voor meer kennis en kunde.
- Je durft en mag bewust onzeker zijn zonder dat je het gevoel hebt te falen.

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 1: (zelf)reflectie

Gedrag van een ouder kan ook iets met jou doen

Een professional vertelt hoe zij heel nauwkeurig reflecteert op haar handelen en gevoel, eerst zelf en daarna ter bespreking met collega's. Ze voelt zich verantwoordelijk en wil zorgvuldig zijn en geeft aan dat dit alleen kan als ze ook naar zichzelf kan kijken.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- Deze professional reflecteert zorgvuldig op het handelen en het waarom, en kijkt daarin ook naar zichzelf, ook al is dat ongemakkelijk
- De professional betreft ook collega's bij die reflectie

Een professional vertelt:

Scan de QR om naar het verhaal te luisteren of klik [hier!](#)

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 1: (zelf)reflectie

Gedrag van een ouder kan ook iets met jou doen

Deze ervaren professional vertelt hoe zij binnen hun team continu op zichzelf en met elkaar reflecteren en hoe essentieel dit is voor het vak. Ze vertelt dat je als professional in dit vak eigenlijk altijd werk te doen hebt met jezelf, om jezelf te begrijpen, omdat jij als professional hét instrument bent voor gezinnen/huishoudens.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- Continue zelfreflectie is essentieel om jezelf goed te begrijpen en jezelf als instrument goed in te kunnen zetten.

Klik op het fragment en luister hier naar haar:

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 2: hulp vragen

En tegelijkertijd had ik gewoon pijn in mijn buik

Deze professional had letterlijk pijn in haar buik, maar kon dit gevoel niet echt plaatsen. Ze stopte dit gevoel niet weg, maar betrok een collega bij het gesprek. Dit leverde veel helderheid op.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- Deze professional herkent buikpijn en doet hier iets mee
- Deze professional stelt zich kwetsbaar op en laat een collega met haar meekijken/meegaan

Een professional vertelt:

“Ook soms iemand meenemen. Ik heb een keer gehad dat ik ergens in een huis kwam, dat ik die vader sprak en ik dacht, nou ik weet het niet. Hij deed alle goede dingen, soms doen mensen alles goed, en tegelijkertijd had ik gewoon pijn in mijn buik en voelde ik me niet prettig. En ik wist niet waar dat aan lag. Ik kon het niet plaatsen. En toen heb ik een collega meegenomen, en die kon toen heel feilloos de vinger op de... Die kon feilloos aangeven waarom ik pijn in mijn buik had. Maar ook waarom ik het niet herkende. Dus ik vind het altijd belangrijk om te kijken naar je eigen belemmeringen, je eigen normen en waarden, en je eigen gedrag zeg maar, als dingen vastlopen.”

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Kernelement 2: hulp vragen

Peter Dijkshoorn, kinderpsychiater en landelijk ambassadeur lerend jeugdhulpstelsel, vertelt hoe ontzettend belangrijk het is om te kunnen sparren met andere mensen; “want dit werk is gewoon te ingewikkeld om alleen te doen, voor iedereen”. Hij legt uit hoe hij dit als zeer ervaren psychiater ook altijd deed en nog altijd doet, en hoe dit in de medische wereld gebruikelijk is.

Belangrijke elementen in dit verhaal zijn:

- Je hebt de ander altijd nodig, je kunt dit werk niet alleen dus vraag continu hulp
- Zorg voor een waslijst aan collega-professionals waar je mee kunt sparren in je telefoon.

Klik op het fragment, hij vertelt er hier over:

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Naam:
Nicoline den Ouden

Beroep/vakgebied:
Teamleider landelijk
Ondersteuningsteam
gedupeerde ouders van de
kinderopvang toeslagaffaire –
uithuisplaatsingen

Wie of wat heeft je geïnspireerd om in dit vakgebied te stappen?

Een stem geven aan mensen die van nature niet de hardste stem hebben, is wat mij drijft. Eerst als professional en later meer vanuit adviserende of leidinggevende rollen.

Wie in je eigen netwerk is voor jou een sparringpartner?

Ik ben gezegend met meerdere mensen om mij heen waar ik dagelijks mee samenwerk en kan sparren. Zoals een collega van het OZJ, zij is als een pleitbezorger en ziet altijd eerder dan ikzelf de kant waar ik op moet en wijst de weg. Of mijn geduldige leermeester, van haar kijk ik de kneepjes van het vak af. En een collega met wie ik schouder aan schouder sta en leiding geef aan ons geweldige team, wat door haar persoonlijkheid nooit voelt als iets zwaars maar (meestal) als een feestje. Zulke fijne collega's gun ik iedereen.

Over welke beweging in de kind- en gezinsbescherming ben je hoopvol?

Dat het erop lijkt dat er de afgelopen jaren meer systemisch wordt gekeken: wat is de oorzaak van bepaald gedrag? En als je kunt verklaren wat maakt wat er is gebeurd, kun je er dan ook meer systemisch naar kijken? We zien voorzichtig bij 'onze' ouders gebeuren dat er meer naar het hier en nu gekeken wordt en

minder naar wat er mis is gegaan in het verleden. En dat is belangrijk, want ouders en kinderen blijven altijd onderdeel van elkaars leven. Als thuis wonen (even) niet kan, wat kan er dan wel? Gedeeld opvoederschap is zoets. Ook is de aanvaardbare termijn rondom gezag aangepast, iets wat voor onze ouders heel erg fijn is; de tijd krijgen om te werken aan herstel en dan weer een tweede kans te krijgen is zo ongelofelijk belangrijk. Dus ja, ik ben hoopvoller over tweede kansen krijgen. Maar natuurlijk gaat het me niet snel genoeg.

Als je één wet of regel overboord mag gooien, welke zou dat dan zijn?

Alle regels (want echt, in de wet staat het niet) die maken dat jongeren die jeugdzorg met verblijf ontvangen rond hun 18e jaar tussen wal en 't schip vallen.

Zo vreselijk onnodig en zo'n vreselijke kapitaalvernietiging, zowel financieel als persoonlijk kapitaal van het kind in kwestie. Deze jongeren onvoldoende ondersteunen op een manier die passend is bij hun persoonlijke behoefte, is het creëren van je klant voor de toekomst. En daar kan die jongere zelf niet zoveel aan doen he?

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)**Naam:**

Nicoline den Ouden

Beroep/vakgebied:

Teamleider landelijk
Ondersteuningsteam
gedupeerde ouders van de
kinderopvang toeslagaffaire –
uithuisplaatsingen

Wat gun jij iedere professional die werkt met mensen in een kwetsbare positie?

Lol in je werk. Ik kan hier alles opschrijven wat daarvoor nodig is, maar in de basis gun ik iedereen dat je dag in dag uit met plezier naar je werk gaat. Want daar heeft die persoon in een kwetsbare positie uiteindelijk ook het meeste aan.

Welk handelen van professionals zie je waar je meer van zou willen zien?

Professioneel nabij zijn. Er is niemand aan de andere kant van de tafel die gaat twijfelen aan jouw kennis en expertise wanneer je een aantal zaken uit je privéleven die voor jou belangrijk zijn deelt. Echt niet.

Waar moeten professionals volgens jou vanaf morgen mee stoppen?

Als je mensen uitgebreid vraagt hun verhaal te doen, zorg dan ook dat je iets voor ze kunt betekenen. Al is het maar iets kleins. Of wees er in ieder geval duidelijk over, wat je wel kan en wat niet. Hoe vaak mensen niet alle details moeten delen over hun leven en wat hun is overkomen om vervolgens niks meer te horen...

De keuzes van Nicoline:

~~Koffie of Thee~~

~~Huisbezoek of Kantoor~~

~~Intervisie of Webinar~~

~~Luisteren of Vertellen~~

~~Verstap lezen of schrijven~~

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Oefening 1: Intervisie Incidentmethode

Bij het basisprincipe Reflectief/lerend ben je bereid en in staat tot zelfreflectie. Je kan je collega's inschakelen voor collegiale consultatie. De incidentmethode is een intervisie methodiek die kan worden ingezet voor collegiale consultatie en reflectie. Een gebeurtenis uit het werk van één van de deelnemers wordt op gestructureerde wijze besproken, waarbij gevoelens en gedrag meegenomen worden. Doordat het incident wordt bekeken vanuit verschillende referentiekaders en praktijkervaringen, is het leerrendement groot.

3-4 personen 60 minuten

Stap 1. In kaart brengen van het incident (5 min)

Eén persoon, de inbrenger, vertelt over een incident uit het werk, waarbij de context, maar ook gevoelens en gedrag met betrekking tot het incident worden verteld. Ideeën, oplossingen en beschrijvingen van wat er na het incident gebeurde laat hij weg. De inbrenger wordt niet onderbroken. De andere deelnemers noteren voor zichzelf vragen om meer inzicht in het incident te krijgen.

Stap 2. Informatieronde (10 min)

De deelnemers stellen informatieve, inhoudelijke vragen aan de inbrenger om het incident en de context te verhelderen. Dit zijn vragen over 'wie, wat, waar en hoe'.

Stap 3. Perceptie op het vraagstuk (10 min)

Ieder schrijft voor zichzelf zijn/haar beeld van het probleem op. Wanneer iedereen klaar is worden de verschillende percepties op een flap genoteerd.

Stap 4. Verschillen in percepties onderzoeken (10 min)

De 'inbrenger' geeft een reactie op de verschillende percepties. Waar nodig verheldert hij het incident verder. De groep praat over de verschillende percepties en de 'inbrenger' kiest uit vanuit welke perceptie verder wordt gegaan.

Stap 5. Ervaringen delen (10 min)

De groepsleden delen hun ervaringen met soortgelijke vraagstukken en situaties. De suggesties worden op flap genoteerd.

Stap 6. Wat neem je mee? (5 min)

De 'inbrenger' begint en geeft aan welke suggesties hij/zij gaat gebruiken. Daarna vertellen de andere groepsleden wat zij hebben opgepikt uit de inhoud van de sessie. Vervolgens reflecteert iedereen op het proces tijdens de sessie (manier van werken, eigen inbreng hierin.)

Optie is om één van de groepsleden de tips die leiden tot de nieuwe inzichten mee te laten schrijven.

Stap 7. Aan de slag (5 min)

- Wat ik uit deze oefening mee neem is...

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Oefening 2: Feiten of interpretaties?

Dit is een reflectie oefening waarin naar eigen overtuigingen en motieven. Gedrag wordt vaak geleid door je eigen onbewuste aannamen en overtuigingen. Deze oefening helpt je bij het achterhalen van je aannamen in een specifieke situatie. Het is een instrument dat je helpt om achteraf te achterhalen door welke onbewuste motieven je handelen (ook) werd gedreven. Het is een individuele oefening. Vanaf stap 4 kun je ook met een collega reflecteren op de situatie, waarbij de collega de vragen stelt.

4-20
personen

35
minuten

Stap 4. Invloed op je handelen (10 min)

Nu je gedachten en gevoelens in de dialoog naast elkaar staan, kun je misschien zien op welke wijze je gedachten en gevoelens van invloed waren op wat je zag en hoe je handelde.

Stap 5. Stel jezelf in de analyse de volgende vragen:

- Wat heeft ervoor gezorgd dat je dit dacht en dat je je zo voelde?
- Wat was je intentie?
- Wat wilde je bereiken?
- Hoe hebben je gevoelens en gedachten bijgedragen aan het verloop van het gesprek?
- Wat heb je verloren en wat heb je gewonnen door de conversatie op deze manier te voeren?
- Waarom heb je de dingen die je nu links hebt opgeschreven, niet gezegd tijdens het gesprek?
- Welke aannamen heb je gedaan over de andere betrokkenen?
- Wat weerhield je ervan om je anders te gedragen?
- Wat leren de antwoorden op deze vragen je over je handelen, je motieven en kennelijke overtuigingen?

Stap 6. Anders kijken (5 min)

Zijn er ook andere manieren om naar de situatie te kijken, dan jij in je linkerkolom deed? Wat moet je daarvoor loslaten of anders gaan zien? Is dat mogelijk voor je? Wat zou je dat opleveren?

Stap 7. Aan de slag (5 min)

- Wat ik uit deze oefening mee neem is...

Stap 1. Lastige situatie (5 min)

Neem een lastige situatie die je met iemand had tijdens je werk. Beschrijf deze kort voor jezelf. Wat probeerde je te bereiken? Wat maakte het lastig? Wat gebeurde er?

Stap 2. Reflectie op de dialoog (10 min)

Neem nu een frustrerende of lastige dialoog uit deze situatie, of beperk je tot het stuk dat je het spannendst vond. Trek over een A4-papier in het midden een verticale lijn. Rechts schrijf je nu de dialoog tussen jou en de ander(en) uit. Wees zo precies mogelijk. Neem ook de tijd om het op te schrijven. De linkerkolom laat je (voorlopig) leeg.

Stap 3. Gevoelens en gedachten (5 min)

Schrijf nu in de linkerkolom wat je dacht en voelde bij de verschillende momenten van de conversatie uit de rechterkolom. Het gaat dus niet om wat je zei, dat staat al rechts. Het gaat om wat je dacht of wat je voelde. Dit is een brainstorm oefening waarin het verschil wordt ervaren tussen feiten en interpretaties. Het kan worden gedaan van 4 tot 20 deelnemers

[Home](#)[Gezinsgericht](#)[Rechtsbeschermend & transparant](#)[Eenvoudig](#)[Handelen na afweging](#)[Van mens tot mens werken](#)[Lerend](#)

Reflectie is de kern van het werk, aldus de vele verhalen van ervaren professionals en leidinggevenden. Continu en samen reflecteren op je eigen handelen is niet voor niks een elementair basisprincipe. Collegiale consultatie is onmisbaar in het werk. Maar leidinggevenden hebben hier ook een heel belangrijk aandeel in. Hier moet echt tijd, ruimte en mogelijkheden voor worden gecreëerd. Zoals in onderstaande voorbeelden is gedaan. Dat is echt heilig

Zoals deze leidinggevende dat in haar organisatie en teams doet:

“Je woont in een bepaald landsdeel, dat is jouw team. Dat komt iedere maand samen. Ze zitten in een intervisiegroep van acht, die komen iedere maand samen. En ze hebben in het landsdeel een wat kleiner buddysysteem. En dat buddysysteem regelen ze zelf. Maar dat zijn de mensen die je dag en nacht kunt bellen en die staan echt voor elkaar klaar. Eigenlijk staat iedereen voor elkaar klaar, maar je buddy's helemaal.

Die intervisiegroepen en de buddy's, dat is echt heilig. Dus wij zeggen wel vrij duidelijk: daar te vaak niet komen, dan ben je gewoon af. Dan kun je de ondersteuningsstructuur kennelijk niet aan zoals we hebben opgebouwd. Even goede vrienden, maar dan niet in dit

team. En dat vinden sommige mensen best moeilijk en soms nemen we dan ook afscheid. Maar dat komt ook echt voort... omdat we dat bij hulpverleningsorganisaties zo vaak mis hebben zien gaan. En ik ook bij mezelf. Crisis heeft altijd voorrang op intervisie en voor je het weet, ben je alleen maar bezig met brandjes blussen in je werk.”

Klik op dit fragment waarin Peter Dijkshoorn pleit voor het belang van en betere mogelijkheden om continu te reflecteren en leren:

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Wil je nog meer weten over het basisprincipe lerend?

Bekijk dan onderstaande bronnen!

- 8 [lessen](#) die het ondersteuningsteam leerde en wil delen. Door het Ondersteuningsteam. Zie ook hun [website](#).
- Betrek mij gewoon! Op zoek naar verbeterkansen voor de jeugdhulp in het [casusonderzoek](#) Ketenbreed Leren.
- In de [podcast](#) Ketenbreed Leren gaan ervaringskundigen en professionals in gesprek over verbeterkansen voor de jeugdhulp.
- Doen wat werkt: [Vier](#) lessen om kind- en gezinsbescherming te verbeteren.
- Passende zorg en behandeling voor jeugdigen. Een [rapportage](#) van een door de BGZJ samengestelde expertgroep (Door de VNG).

- Een [kenniskaart](#) van Movisie over (ex-)partnergeweld voor sociaal professionals.

Spreekende verhalen in beeld en geluid

- Peter Dijkshoorn over [kennis](#) en leren.
- Gedrag van een ouder kan ook [iets](#) met jou doen.
- Jiska vertelt hoe [belangrijk](#) het is om te blijven reflecteren.
- Peter Dijkshoorn over [hulp](#) vragen.

Colofon

Home

Gezinsgericht

Rechtsbeschermend & transparant

Eenvoudig

Handelen na afweging

Van mens tot mens werken

Lerend

Deze bundel is een uitgave van het Programmteam Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Het programmteam is een gezamenlijk programma van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) en het Ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V).

K2, adviesbureau voor maatschappelijke vraagstukken, heeft in opdracht van het programmteam de inspiratiebundel gemaakt.

Samenstelling, vormgeving en teksten

K2, Utrecht

www.k2.nl

Fotografie

Het Klikk Fotografie, Zaandam

www.hetklickfotografie.nl

Verhalen en voorbeelden

De verhalen en voorbeelden kwamen tot stand met dank aan projectleiders, bestuurders en professionals uit de proeftuinen, ervaringsdeskundigen en experts.

Versijning

1 februari 2024

Contact

Kijk op www.voordejeugdenhetgezin.nl/toekomstscenario-kind-engezinsbescherming of mail naar info@toekomstkindengezin.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.